

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

Michał Jędrzejczyk

KGP.410.1.2.2024

Pani
Paulina Hennig-Kloska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 47-Energia
oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Wyплаты Różnicy Ceny

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Klimatu i Środowiska ¹ , ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Paulina Hennig-Kloska, Minister Klimatu i Środowiska ² , od 27 listopada 2023 r. - obecnie W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Anna Łukaszewska-Trzeciakowska – Minister Klimatu i Środowiska od 27 listopada do 23 r. do 13 grudnia 2023 r. Anna Moskwa - Minister Klimatu i Środowiska od 26 października 2021 r. do 27 listopada 2023 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rafał Pikus, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/6/2024 z 9 stycznia 2024 r. 2. Milena Tymendorf, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/7/2024 z 9 stycznia 2024 r. 3. Piotr Nagraba, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/8/2024 z 9 stycznia 2024 r. 4. Bartłomiej Piasecki, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/9/2024 z 9 stycznia 2024 r. 5. Katarzyna Budnikowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/16/2024 z 17 stycznia 2024 r. <p>(akta kontroli str.: 1-10, 17,18)</p>

¹ Dalej także: Ministerstwo lub MKiŚ.

² Dalej także: Minister. W 2023 r. Minister Klimatu i Środowiska była dysponentem trzech części budżetowych: część 41 – Środowisko, część 47 – Energia i część 51 – Środowisko.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli   Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2023 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 47 – Energia oraz ocena wykonania planu finansowego Funduszu Wyплаты Różnicy Ceny, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw energii.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,
- prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie odnoszącym się do dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych⁴, w tym:
  - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
  - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 47 – Energia.

Celem kontroli było również określenie stanu przygotowania do absorpcji środków w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności⁵.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 47 – Energia w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 47 – Energia limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- dokonanie przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych prowadzonych dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska i dla części 47 - Energia,
- szczegółowa kontrola wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,

⁴ Dz.U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm. Dalej: *ufp*.

⁵ Dalej: KPO.

- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 47 – Energia.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 47 – Energia oraz wykonanie planu finansowego na 2023 r. Funduszu Wyплаты Różnicy Ceny przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W toku wymienionych wyżej działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, z wyjątkiem finansowania wynagrodzeń pracowników (nagród i dodatków zadaniowych) ze środków finansowych części budżetowych, do których pracownicy nie byli przypisani⁷.

Analiza porównawcza danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego nie wykazała nieprawidłowości.

Poddane kontroli zamówienia publiczne zostały zrealizowane zgodnie z przepisami ustawy prawo zamówień publicznych⁸. Zbadane wydatki z budżetu państwa zostały dokonane w sposób legalny i celowy.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz prawidłowości sporządzania na ich podstawie rocznych sprawozdań budżetowych za 2023 r. oraz sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych, sporządzonych przez dysponentów pierwszego i trzeciego stopnia części 47–Energia oraz pozytywnie ocenia działania nadzorcze sprawowane przez dysponenta I stopnia.

Działania dysponenta części 47 – Energia w zakresie przygotowania do absorpcji środków z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz realizacji inwestycji i reform finansowanych z tego instrumentu nie wpływają na ocenę wykonania budżetu państwa w 2023 r. w części 47 - Energia.

W wyniku kontroli realizacji dziewięciu reform, dla których określono 10 wskaźników realizacji lub kamieni milowych, powierzonych do realizacji Ministrowi w *Porozumieniu o realizacji reform/inwestycji w ramach planu rozwojowego*, przypisanych do części 47 – Energia, stwierdzono, że cztery wskaźniki lub kamienie milowe dla tych reform zostały zrealizowane. Trzy spośród 10 kamieni milowych lub wskaźników realizacji reform nie zostały zrealizowane mimo upływu terminu ich planowanego osiągnięcia. Natomiast realizacja kolejnych trzech wskaźników miała zakończyć się dopiero po II kwartale 2024 r. NIK zauważa, że Minister podejmował działania w kierunku realizacji tych wskaźników i kamieni milowych (przygotowywał i przedstawiał do uchwalenia projekty aktów prawnych), jednak nie przyniosły one rezultatów.

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁷ Nieprawidłowość opisana w pkt. 2.1 Wydatki budżetu państwa.

⁸ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*. Dz.U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm., dalej *ustawa pzp*.

W związku z brakiem inwestycji, które były przypisane do działu – Energia, nie dokonano oceny realizacji inwestycji przewidzianych do realizacji w ramach KPO.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

Z zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2023 r.¹⁰ dochodów budżetowych w wysokości 20,0 tys. zł uzyskano dochody w kwocie 4806,8 tys. zł, co stanowiło 24033,8% kwoty planowanej i 187,3% dochodów zrealizowanych w 2022 r. (2565,9 tys. zł).

Dochody osiągnięto głównie w dziale 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* w łącznej wysokości 3736,8 tys. zł¹¹, tj. 152,1% dochodów osiągniętych w 2022 r. (2456,7 tys. zł) oraz dziale 150 – *Przetwórstwo przemysłowe* w wysokości 774,2 tys. zł¹², tj. 3439,8% dochodów osiągniętych w 2022 r. (22,5 tys. zł). Dochody osiągnięte w tych działach stanowiły odpowiednio 77,9% i 15,9% dochodów części 47 – Energia. W obu tych działach nie planowano dochodów.

Ponadto w dziale 750 – *Administracja publiczna*¹³ osiągnięto dochody w wysokości 287,4 tys. zł (przy planowanych 20,0 tys. zł), tj. 1 437,0% dochodów planowanych oraz w dziale 500 – *Handel*¹⁴ – 8,4 tys. zł (w dziale tym nie planowano dochodów).

Ujemne dochody wykazane w §0909 – *Wpływy z odsetek oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości* w rozdziale 15095 – *Pozostała działalność ujemne* (-1444,3 tys. zł) oraz rozdziale 90011 – *Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej* (-14,5 tys. zł) wynikały ze zwrotów odsetek nadpłaconych na dochody budżetu państwa w latach ubiegłych:

- 1444,3 tys. zł – zwrotu do Instytutu Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy¹⁵ odsetek karnych przekazanych w 2019 roku przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA,

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.), dalej: ustawa budżetowa na rok 2023.

¹¹ Dochody w dziale 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* rozdział 90011 – *Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*, osiągnięto głównie w §0929 – *Wpływy z pozostałych odsetek*, w kwocie 3751,3 tys. zł, co stanowiło 186,0% dochodów uzyskanych w 2022 r. (2017,1 tys. zł). W §0909 – *Wpływy z odsetek oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości*, osiągnięto dochody ujemne w kwocie -14,5 tys. zł, przy 439,5 tys. zł dochodu w 2022 r.

¹² Dochody w dziale 150 – *Przetwórstwo przemysłowe* rozdział 15021 – *Program polskiej energetyki jądrowej* osiągnięto głównie w §0690 – *Wpływy z różnych opłat* w wysokości 2200,0 tys. zł, w rozdziale 15095 – *Pozostała działalność* (§0909) osiągnięto dochody ujemne o wartości -1444,3 tys. zł.

¹³ Dochody w dziale 750 – *Administracja publiczna*, rozdział 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* osiągnięto głównie w §0940 – *Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych* w wysokości 164,7 tys. zł oraz w §0950 – *Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów* w wysokości 121,7 tys. zł.

¹⁴ Dochody w dziale 500 – *Handel*, rozdział 50004 – *Utrzymanie obowiązkowych zapasów paliw ciekłych*, 100% dochodów tj. w kwocie 8,4 tys. zł osiągnięto w §0630 – *Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego*.

¹⁵ Dalej także: ING-PIB. Instytucja Wdrażająca dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 – sektor Energetyka.

- 14,5 tys. zł – zwrotu do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹⁶ odsetek karnych przekazanych w 2017 r. przez Elbląskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2023 r. wykazane w sprawozdaniu Rb-27 wyniosły ogółem 28 409,9 tys. zł, co stanowiło 105,6% należności na koniec 2022 r. (26 903,7 tys. zł). Natomiast zaległości netto na koniec 2023 r. wyniosły ogółem 16 510,4 tys. zł, tj. 67,4% zaległości netto na koniec 2022 r. (24 409,9 tys. zł). Należności pozostałe do zapłaty w tym zaległości netto wykazane na koniec 2023 r. wystąpiły głównie w rozdziale 15095 – *Pozostała działalność § 0909 – Wpływy z odsetek oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur...* i wyniosły: należności w wysokości 28 347,4 tys. zł, tj. 99,8% należności ogółem w tym zaległości netto w wysokości 16 475,9 tys. zł, tj. 99,8% zaległości netto ogółem. Dotyczyły one odsetek karnych od płatności budżetu europejskiego naliczonych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas realizacji projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w sektorze *Energetyka* przez beneficjentów: 11 776,3 tys. zł – PPHU AS-GOLD sp. z o.o., 8036,9 tys. zł – Bioelektrownia Szarłej sp. z o.o., 5977,5 tys. zł – Widok Bio-Energia sp. z o.o., 1892,1 tys. zł – Ekspot sp. z o.o., 569,4 tys. zł – Enea Operator sp. z o.o. i 95,2 tys. zł – PGE Dystrybucja SA. Natomiast zaległości netto dotyczyły beneficjentów: 8036,9 tys. zł – Bioelektrownia Szarłej sp. z o.o., 5977,5 tys. zł – Widok Bio-Energia sp. z o.o., 1892,1 tys. zł – Ekspot sp. z o.o., 569,4 tys. zł – Enea Operator sp. z o.o.

(akta kontroli str.: 71-103, 779-790 – pliki 013-026)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w kontrolowanym zakresie.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2023 wydatki budżetu państwa w części 47 – Energia ustalono w kwocie 151 895,0 tys. zł. W trakcie roku limit wydatków został zwiększony (per saldo) na podstawie decyzji Ministra Finansów oraz Ministra Klimatu i Środowiska: o 1 425 822,2 tys. zł (938,7%), do kwoty 1 577 717,2 tys. zł.

W wyniku 28 decyzji Ministra Finansów limit wydatków części 47 – Energia został zwiększony per saldo o 1 425 598,2 tys. zł (tj. o 938,5%), w tym 18 decyzji zwiększających limit wydatków z rezerwy celowej per saldo o kwotę 1 427 196,7 tys. zł¹⁷ oraz sześć decyzji zmniejszających per saldo limit wydatków o łączną kwotę 1598,5 tys. zł¹⁸, dotyczących przeniesienia środków pomiędzy

¹⁶ Dalej także: NFOŚiGW. Instytucja Wdrażająca dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 – sektor Energetyka.

¹⁷ Decyzje Ministra Finansów przenoszące środki z rezerwy celowej do części 47 – Energia: 14 decyzji Ministra Finansów zwiększających limit wydatków o kwotę 1 427 418,6 tys. zł, trzy decyzje korygujące wcześniejsze decyzje – zmniejszających limit wydatków o 221,9 tys. zł oraz jedna decyzja korygująca przenosząca środki pomiędzy paragrafami bez wpływu na limit wydatków.

¹⁸ Decyzje Ministra Finansów przenoszące środki finansowe pomiędzy częściami budżetowymi: jedna decyzja przenosząca 17,9 tys. zł z części 47 – Energia do części 41 – Środowiska, dwie decyzje przenoszące 119,5 tys. zł z części 47 – Energia do części 51 – Klimat, jedna decyzja przenosząca 1568,0 tys. zł z części 47 – Energia do części 41 – Środowiska i części 51 – Klimat oraz dwie decyzje przenoszące 106,9 tys. zł do części 47 – Energia z części 51 – Klimat.

częściami budżetowymi 41 – Środowisko, 47 – Energia i 51 – Klimat, których dysponentem był Minister Klimatu i Środowiska. Ponadto Minister Finansów czterema decyzjami dokonał przeniesienia 812,2 tys. zł pomiędzy paragrafami części 47 – Energia, co nie miało wpływu na kwotę limitu wydatków.

Minister Klimatu i Środowiska 11 decyzjami zwiększył limit wydatków części 47 – Energia per saldo o 224,0 tys. zł, w tym zmniejszył limit wydatków części 47 - Energia przenosząc dwiema decyzjami 129,5 tys. zł do części 41 – Środowiska oraz przenosząc trzema decyzjami 794,5 tys. zł do części 51 – Klimat. Równocześnie zwiększył limit wydatków części 47 – Energia przenosząc jedną decyzją 325,0 tys. zł z części 51 – Klimat oraz przenosząc jedną decyzją 823,0 tys. zł z części 41 – Środowiska i części 51 – Klimat. Ponadto czterema decyzjami dokonano przeniesienia 4404,3 tys. zł pomiędzy paragrafami części 47 – Energia, co nie skutkowało zmianą limitu wydatków.

(akta kontroli str.: 104-160, 1020-1073 – pliki: 007-050, 063-88, 111-116, 119-140, 932-973)

Szczegółowym badaniem objęto środki rezerw celowych o łącznej kwocie 1 421 204,9 tys. zł, co stanowi 99,6% łącznej wartości kwot zwiększających plan środkami rezerw. W wyniku szczegółowego badania wydatków ze środków ww. rezerw celowych stwierdzono, że:

- rezerwa celowa, poz. 8 – środki z rezerwy przyznane decyzją Ministra Finansów¹⁹, były przeznaczone na realizację projektu: Plan działań wsparcia wynagrodzeń sektora energetyka na rok 2023 w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020²⁰ dla NFOŚiGW. Przyznane środki z tej rezerwy w kwocie 2609,0 tys. zł, zostały wykorzystane w 100% i zgodnie z przeznaczeniem,
- rezerwa celowa, poz. 16 – środki w kwocie 1654,6 tys. zł przyznane decyzją Ministra Finansów²¹ były przeznaczone na sfinansowanie zobowiązania wynikającego z roszczeń PSE SA wobec MKiŚ przy uwzględnieniu stanowiska Naczelnego Sądu Administracyjnego²², w myśl którego wpłata dokonana na podstawie decyzji, jest nadpłatą i podlega zwrotowi łącznie z oprocentowaniem w wysokości równej wysokości odsetek, jak za zwłokę dla zaległości podatkowych, poczynając od dnia dokonania wpłaty. Środki z powyższej rezerwy celowej zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, a ich wykorzystanie wynosi 100%,
- rezerwa celowa, poz. 44 – środki w kwocie 1 400 000,0 tys. zł, przyznane decyzją Ministra Finansów²³, zostały przeznaczone na finansowanie zadań zrealizowanych na podstawie decyzji Prezesa Rady Ministrów BPRM.5020.19.1.2022(1) z dnia 13 lipca 2022 r. ze zm.²⁴ Uzasadnione koszty do sfinansowania związane z realizacją tej decyzji Prezesa RM dotyczyły interwencyjnego zakupu węgla kamiennego, sprowadzenia do Polski zakupionego węgla kamiennego transportem kolejowym, samochodowym lub drogą morską oraz zapewnienia wszelkich usług koniecznych do wykonania tej decyzji, m.in.:

¹⁹ Decyzja z dnia 4 grudnia 2023 r., nr MF/IP6.4143.3.362.2023.MF.PO IIŚ 2014-2020.6409.

²⁰ Dalej: POIŚ 2014-2020.

²¹ Decyzja z dnia 6 listopada 2023 r., nr MF/FG4.4143.3.161.2023.MF.5697.

²² Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 26 marca 2013 r. sygn. akt II FSK 1577/11 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 marca 2023 r. sygn. akt III FSK 1691/21.

²³ Decyzja z dnia 15 czerwca 2023 r., nr MF/FG4.4143.3.84.2023.MF.2220.

²⁴ Decyzja Prezesa Rady Ministrów BPRM.5020.19.1.2022(1) z dnia 13 lipca 2022 r. wydana na podstawie art. 7a ust. 1 pkt 4 i ust. 2 pkt 3 oraz art. 7b ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 122), dotyczyła poleceń zakupu węgla kamiennego dla spółek PGE Paliwa sp. z o.o. i Węglokoks SA. Zmieniona decyzjami Prezesa Rady Ministrów: BPRM.5020.19.1.2022(9) z dnia 8 sierpnia 2022 r., BPRM.5023.4.3.2023 z dnia 12 czerwca 2023 r., BPRM.5023.4.3.2023 z dnia 23 sierpnia 2023 r. Dalej: decyzja Prezesa RM z 13 lipca 2022 r.

- 1) zapewnienie operacji logistycznych wykonywanych na węglu kamiennym w portach, na placach składowych, w innych miejscach wykorzystywanych w procesie pozyskania i przetworzenia węgla opałowego w tym rozładunku węgla kamiennego ze statków, załadunku węgla kamiennego na statki, składowania, mieszania, kruszenia, glikolowania, rozmrażania węgla kamiennego, załadunku węgla kamiennego na środki transportu, przeladunku z jednego środka transportu na inny, hałdowania węgla kamiennego, zabezpieczania pryzm węgla kamiennego;
- 2) zapewnienie sortowania/przesiewania węgla kamiennego;
- 3) zapewnienie usług agencyjnych, spedycyjnych i tym podobnych, w tym w związku ze wsparciem w bieżącej obsłudze portów, placów składowych lub innych miejsc wykorzystywanych w procesie pozyskania i przetworzenia węgla opałowego;
- 4) zapewnienie usług inspekcyjnych w zakresie badania jakości i ilości węgla kamiennego przechowywanego w portach morskich, na placach składowych lub innych miejscach wykorzystywanych w procesie pozyskania i przetworzenia węgla opałowego;
- 5) zapewnienie usług przemieszczeń węgla na terenie portów i pomiędzy portami, na terenie placów składowych oraz pomiędzy placami składowymi lub innymi miejscami wykorzystywanymi w procesie pozyskania i przetworzenia Węgla Opałowego, w tym transportem morskim, kolejowym, samochodowym, barkami lub innym stosowanym w danym miejscu;
- 6) zapewnienie obsługi kredytów, linii kredytowych, linii gwarancyjnych, poręczeń, linii transakcyjnych;
- 7) zapewnienie zabezpieczenia ryzyka rynkowego obrotu węglem, w tym w zakresie zmiany ceny węgla opartej o indeks np. API2 oraz ryzyka walutowego w przypadku zakupów realizowanych w walucie innej niż złoty polski, oraz umów ubezpieczenia od wszelkich ryzyk;
- 8) usługi atestacyjne biegłego rewidenta na potrzeby rozliczenia środków.

Decyzja Prezesa RM z 13 lipca 2022 r. została wydana w celu sprowadzenia do Polski węgla, w związku z utrudnioną dostępnością spowodowaną działaniami wojennymi na terenie Ukrainy. Dyrektor Departamentu Strategii i Analiz wyjaśnił²⁵, że ilości węgla kamiennego niezbędnego do pokrycia zapotrzebowania na lata 2022/2023 oraz 2023/2024 zostały określone przez Międzyresortowy Zespół ds. zabezpieczenia węgla dla gospodarstw domowych. Na podstawie tych ustaleń, MKiŚ określił szacowany koszt zakupu i sprowadzenia węgla w drodze negocjacji ze spółkami PGE Paliwa sp. z o. o. oraz Węglkokoks SA.

Minister Klimatu i Środowiska występując w marcu 2023 r.²⁶ do Ministra Finansów z prośbą o wskazanie źródła finansowania zadań określonych w decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r., podała że koszty realizacji tych zadań szacowane są na 2 829 000,0 tys. zł netto plus podatek VAT. Natomiast w piśmie z kwietnia 2023 r. Minister podała, że kwota ta uległa zwiększeniu do 3 000 000,0 tys. zł²⁷.

Minister Finansów w piśmie z dnia 18 maja 2023 r. poinformował Minister Klimatu i Środowiska, że w ustawie budżetowej na 2023 r., jak również w ramach wyjściowych kwot wydatków na lata 2024-2025, nie zostały zaplanowane środki na realizację zadań wynikających z decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r. Równocześnie wskazał, że na realizację tych zadań jest możliwe

²⁵ Pismo IK: 3061937 z dnia 1 marca 2023 r.

²⁶ Pismo nr DSA-ZD2.524.1.2022.ML z dnia 14 marca 2023 r.

²⁷ Pismo z dnia 24 kwietnia 2023 r.

wygospodarowanie do 1 400 000,0 tys. zł poprzez zmianę przeznaczenia rezerw celowych, dokonaną w trybie art. 154 ust. 9 ufp, tj. po pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych²⁸.

Komisja Finansów Publicznych pozytywnie zaopiniowała²⁹ wniosek Ministra Finansów o zmianę przeznaczenia kwoty 1 400 000,0 tys. zł w ramach rezerwy celowej poz. 44 – *Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych*, z przeznaczeniem jej na sfinansowanie uzasadnionych kosztów realizacji zadań wynikających z decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r.

Minister Finansów decyzją z dnia 15 czerwca 2023 r.³⁰ zwiększył plan wydatków części 47 – Energia o kwotę 1 400 000,0 tys. zł z rezerwy celowej poz. 44, z przeznaczeniem na sfinansowanie uzasadnionych kosztów realizacji zadań wynikających z decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r.

Ostateczna wielkość dofinansowania zadań związanych z realizacją decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r., została ustalona w umowach zawartych przez Minister Klimatu i Środowiska ze spółkami Węglkokoks SA [...] ³¹ i PGE Paliwa sp. z o.o. [...] ³². W umowach tych określono, że dofinansowanie w 2023 r. zostanie wypłacone do [...] dla Węglkokoks SA i do [...] dla PGE Paliwa sp. z o.o., a dofinansowanie przekraczające te kwoty zostanie wypłacone w 2024 r.

Środki niezbędne do realizacji w 2024 r., umów zawartych z Węglkokoks SA i PGE Paliwa sp. z o.o. w kwocie 3 163 663,7 tys. zł, zostały zapewnione w ramach rezerwy celowej na 2024 r.³³ Do dnia zakończenia kontroli³⁴ nie było jednak wiadomo, czy w 2024 r. będzie konieczność wydatkowania całej niewykorzystanej kwoty z umów.

Środki z powyższej rezerwy celowej w całości (1 400 000,0 tys. zł) zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.

Zagadnienia związane z wydaniem decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r. oraz jej realizacją przez Węglkokoks SA i PGE Paliwa sp. z o.o. były przedmiotem kontroli prowadzonych przez NIK w 2022 r. i 2023 r.³⁵

Szczegółowe informacje dotyczące wydatkowania przedmiotowej rezerwy przedstawiono w części dotyczącej dotacji celowej.

²⁸ Sejmowa komisja właściwa do spraw budżetu.

²⁹ Opinia nr 296 Komisji Finansów Publicznych z dnia 13 czerwca 2023 r.

³⁰ Decyzja nr MF/FG4.4143.3.84.2023.MF.2220 z dnia 15 czerwca 2023 r. na wniosek Ministra Klimatu z dnia 14 czerwca 2023 r.

* W treści wystąpienia pokontrolnego NIK wyłączyła jawność informacji ustawowo chronionych, w tym stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233) w interesie spółek Węglkokoks SA i PGE Paliwa sp. z o.o., przez ich wykreślenie i zastąpienie oznaczeniem [...].

³¹ Umowa nr 46/DB/2023 z 8 sierpnia 2023 r.

³² Umowa nr 57/DB/2023 z 10 października 2023 r.

³³ Decyzja Ministra Finansów nr MF/FG4.4143.25.3.2023.ZF.85 o *zapewnieniu finansowania wydatków* z dnia 24 lipca 2024 r.

³⁴ Do 8 kwietnia 2024 r.

³⁵ Kontrole: I/22/001 *Pokrycie krajowego zapotrzebowania na surowce energetyczne* – przeprowadzona w MKiŚ (KGP.411.002.01.2022) i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (KGP.411.002.02.2022), P/23/014 *Zabezpieczenie i wykorzystanie krajowych zasobów surowców energetycznych* – przeprowadzona w MKiŚ (KGP.410.005.1.2023) oraz P/23/056 *Zabezpieczenie importu węgla kamiennego w związku z wprowadzeniem embarga na dostawy z Rosji* – przeprowadzona w Ministerstwie Aktywów Państwowych (LKA.410.015.01.2023), Węglkokoks SA (LKA.410.015.02.2023) i PGE Paliwa sp. z o.o. (LKA.410.015.03.2023).

- rezerwa celowa, poz. 56 – środki w kwocie 15 952,0 tys. zł przyznane decyzją Ministra Finansów³⁶ zostały przeznaczone na dotację dla Narodowego Centrum Badań Jądrowych³⁷ na realizację programu wieloletniego pn.: *Program modernizacji badawczego reaktora jądrowego „MARIA” umożliwiającego jego eksploatację po 2027 r.*³⁸. Modernizacja reaktora badawczego MARIA w Otwocku-Świerku ma zapewnić jego bezpieczną eksploatację po 2027 r. w perspektywie co najmniej do 2050 r. W modernizacji reaktora badawczego MARIA, MKiŚ w 2023 r. udzieliło dla NCBJ dotacji celowej w kwocie 25 452,0 tys. zł, w tym 15 952,0 tys. zł ze środków rezerwy celowej – poz. 56. Szczegółowe informacje dotyczące wydatkowania wskazanych kwot, zamieszczono w części dotyczącej dotacji celowej. Środki z powyższej rezerwy celowej zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, a ich wykorzystanie wynosi 100%.
- rezerwa celowa, poz. 59 – środki rezerwy były przeznaczone na realizację zadania pn. *Wsparcie procesu negocjacyjnego oraz realizacja zadań związanych z wypełnieniem obowiązków wynikających z porozumień międzynarodowych oraz współpracy międzynarodowej*, przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Przyznana decyzją Ministra Finansów³⁹ kwota wyniosła 989,2 tys. zł i została wykorzystana w 99,5% (984,3 tys. zł). Niepełne wykonanie wynika z mniejszej niż zakładano liczby delegacji zagranicznych zrealizowanych przez Kierownictwo MKiŚ. Niemniej jednak środki były wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.

Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Budżetu⁴⁰, w 2023 r. Prezes Rady Ministrów nie wystąpił do MKiŚ z wezwaniem do złożenia wniosku o przyznanie środków z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli str.: 1020 – pliki 039, 076-077; 1021 – pliki 121-122, 123-125, 129-132; 1022 – plik 170; 1024 – pliki 281-316; 1042 – plik 947, 1870-1911 – pliki 058-059)

Wydatki budżetu państwa w 2023 r. w części 47 – Energia zostały zrealizowane w kwocie 1 569 114,0 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu po zmianach (1 577 717,2 tys. zł) i 1137,8% wydatków w 2022 r. (1 379 907,2 tys. zł).

Najwyższe kwotowo wydatki budżetu państwa poniesiono w ramach następujących rozdziałów i paragrafów:

- rozdział 15095 – *Pozostała działalność* (1 416 213,1 tys. zł), §2970 – *Przelewy różne* – 1 400 000,0 tys. zł, tj. 89,2% wydatków w części 47, §4520 – *Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego* – 10 500,0 tys. zł, tj. 0,67% wydatków w części 4 – Energia;
- rozdział 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* (76 399,5 tys. zł), §4020 – *Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej* – 20 262,3 tys. zł, tj. 1,3% wydatków w części 47, §4540 – *Składki do organizacji międzynarodowych* – 21 208,0 tys. zł, tj. 1,4% wydatków w części 47 – Energia;
- rozdział 15004 – *Zadania w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii atomowej* (39 233,0 tys. zł), §2380 – *Dotacja podmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych* – 13 000,0 tys. zł, tj. 0,83% wydatków w części 47, §6230 – *Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub*

³⁶ Decyzja nr MF/FG4.4143.3.97.2023.MF.2873 z dnia 20 lipca 2023 r.

³⁷ Dalej: NCBJ.

³⁸ Przyjęty uchwałą nr 108 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programu wieloletniego pod nazwą „Program modernizacji badawczego reaktora jądrowego MARIA umożliwiający jego eksploatację po 2027 r.” – M.P. poz. 710.

³⁹ Decyzja z dnia 6 marca 2023 r., nr MF/FG2.4143.3.62.2023.MF.512 oraz korekta z dnia 30 listopada 2023 r., nr MF/FG2.4143.3.62.2023.MF.512.K01.

⁴⁰ Pismo nr DB-WPRBII.081.10.2024.IR z dnia 21 marca 2024 r.

dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – 25 092,1 tys. zł, tj. 1,6% wydatków w części 47 – Energia;

- rozdział 15021 – *Program polskiej energetyki jądrowej* (22 511,5 tys. zł), §4300 – *Zakup usług pozostałych* – 21 997,8 tys. zł, tj. 1,4% wydatków w części 47 – Energia;
- rozdział 90011 – Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (14 727,9 tys. zł), §2008 – Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ufp, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich – 12 463,9 tys. zł.

Struktura wydatków w 2023 r. według grup ekonomicznych przedstawiała się następująco: dotacje i subwencje – 1 414 229,2 tys. zł tj. 100,0% planu po zmianach oraz 10 311,8% wykonania w 2022 r. (13 714,7 tys. zł), świadczenia na rzecz osób fizycznych – 4,8 tys. zł tj. 50,3% planu po zmianach (w 2022 r. nie było wydatków w grupie), wydatki bieżące jednostek budżetowych – 97 237,9 tys. zł tj. 92,84% planu po zmianach oraz 102,2% wykonania w 2022 r. (95 122,4 tys. zł), wydatki majątkowe 25 625,6 tys. zł tj. 98,4% planu po zmianach oraz 3785,6% wykonania w 2022 r. (676,9 tys. zł), współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej 32 016,4 tys. zł tj. 98,1% planu po zmianach i 112,8% wykonania z 2022 r. (28 393,1 tys. zł).

Niepełna realizacja wydatków w porównaniu do planu była spowodowana m.in. mniejszą liczbą odbytych podróży służbowych krajowych i zagranicznych przez pracowników Ministerstwa, mniejszymi od zakładanych wydatkami związanymi z realizacją *Programu Polskiej Energetyki Jądrowej*⁴¹, absencji chorobowych pracowników Ministerstwa, dużej rotacji zatrudnienia oraz nieobsadzenia wszystkich etatów zaplanowanych w korpusie służby cywilnej, mniejszym zainteresowaniem pracowników przystąpieniem do Pracowniczych Planów Kapitałowych, niezrealizowaniem planowanych zakupów sprzętu sieciowego i serwerowego oraz zintegrowanego systemu informacyjnego dla nowej siedziby Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁴².

(akta kontroli str.: 104-116, 796-801)

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące MKiŚ w 2023 r. w kwocie 108 899,8 tys. zł⁴³ (stanowiły 6,9% wydatków części 47 - Energia) i zrealizowane zostały w dziale 150 – *Przetwórstwo przemysłowe* (32 972,1 tys. zł) oraz dziale 750 – *Administracja publiczna* (75 898,6 tys. zł). Największą grupę wydatków bieżących stanowiły wydatki w ramach paragrafów związanych z wynagrodzeniem pracowników Ministerstwa (36 579,8 tys. zł)⁴⁴, §4300 – *Zakup usług pozostałych* (33 153,7 tys. zł)⁴⁵, oraz §4540 – *Składki na rzecz organizacji międzynarodowych* (21 280,0 tys. zł).

(akta kontroli str.: 104-116)

⁴¹ Przyjęty uchwałą nr 15/2014 Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie programu wieloletniego pod nazwą „Program polskiej energetyki jądrowej”.

⁴² Pismo Dyrektora Departamentu Budżetu nr DB-ZD-GKR.081.13.2024.MS z dnia 7 marca 2024 r.

⁴³ W tym: 97 237,9 tys. zł – środki krajowe ujęte w paragrafach grupy 4 z czwartą cyfrą 0 – środki krajowe oraz 11 661,9 tys. zł – środki Unii Europejskiej ujęte w paragrafach grupy 4 z czwartą cyfrą 8 i 9 środki.

⁴⁴ Paragrafy: §401 – Wynagrodzenie osobowe pracowników, §402 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej, §404 – Dodatkowe wynagrodzenie roczne, §411 – Składki na ubezpieczenia społeczne i §412 – Składki na Fundusz Pracy.

⁴⁵ W tym: 21 997,8 tys. zł w dziale 150 – *Przetwórstwo przemysłowe* i 11 155,9 tys. zł w dziale 750 – *Administracja publiczna*.

Plan wydatków na wynagrodzenia po zmianach 32 909,9 tys. zł, w tym 30 789,9 tys. zł – wydatki osobowe i uposażenia oraz 2120,0 tys. zł – dodatkowe wynagrodzenie roczne, według Rb-70 za 2023 r., zrealizowano w wysokości 31 094,1 tys. zł⁴⁶ tj. 94,5%, w tym 28 974,1 tys. zł, tj. 94,1% planu na wydatki osobowe i uposażenia oraz 2120,0 tys. zł – dodatkowe wynagrodzenie roczne, tj. 100% planu. W porównaniu do 2022 r. wydatki na wynagrodzenia w 2023 r. były wyższe o 182,9 tys. zł, tj. o 0,6%.

Stan zatrudnienia na koniec 2023 r. w części 47 – Energia wynosił 263 osoby w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, w porównaniu do 248 osób według stanu zatrudnienia na koniec 2022 r., tj. był wyższy o 15 osób (stanowił 106,0% stanu zatrudnienia na koniec 2022 r.). W porównaniu z końcem 2022 r. zwiększenie zatrudnienia odnotowano w dwóch grupach pracowników⁴⁷, w jednej grupie⁴⁸ stan zatrudnienia uległ zmniejszeniu. Przeciętne zatrudnienie w 2022 r. wynosiło 223 osoby i było równe przeciętnemu zatrudnieniu w 2022 r.

Według wyjaśnień Dyrektor Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim⁴⁹ wzrost poziomu zatrudnienia w 2023 r. w statusie 02 - *osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe* o cztery osoby w porównaniu do 2022 r. i planowanego poziomu zatrudnienia w 2023 r. wynikał z powołania z dniem 13 grudnia 2023 r. nowego składu kierownictwa Ministerstwa, w konsekwencji odwołani sekretarze i podsekretarze stanu pozostawali w stosunku pracy w okresie wypowiedzenia. Natomiast niższy od planowanego poziom zatrudnienia w statusie 03 – *członkowie korpusu służby cywilnej*, był spowodowany nieobsadzeniem w ciągu roku wakujących stanowisk.

W ramach wydatków na wynagrodzenia wykazanych z sprawozdaniu Rb-70 za 2023 r. dla części 47 – Energia, wydatki w kwocie 780,8 tys. zł, tj. 2,5% dotyczyły wydatków poniesionych na wynagrodzenia pracowników etatowo przypisanych do części 41 – Środowisko (169,2 tys. zł) i części 51 – Klimat (611,6 tys. zł). Środki te zostały przeznaczone na wypłaty nagród (34,3 tys. zł) dla trzech pracowników przypisanych do części 51 – Klimat oraz dodatków zadaniowych (746,5 tys. zł) dla 32 pracowników przypisanych do części 41 – Środowisko (169,2 tys. zł) i 62 pracowników przypisanych do części 51 – Klimat (577,3 tys. zł). Równocześnie pracownikom przypisanym do części 47 – Energia wypłacono 244,3 tys. zł tytułem nagród dla dwóch pracowników (16,0 tys. zł) oraz dodatków zadaniowych dla 32 pracowników (228,3 tys. zł), ze środków na wynagrodzenia części 41 – Środowisko i części 51 – Klimat.

Wypłata nagród i dodatków zadaniowych dla pracowników przypisanych do jednej z części budżetowych, ze środków finansowych innej części budżetowej dysponentem, której w 2023 r. był Minister Klimatu i Środowiska miała miejsce w przypadku⁵⁰:

- realizacji dodatkowych zadań, w związku z zastępstwem nieobecnego pracownika, finansowanego z innej części budżetowej, lub wakującym stanowiskiem finansowanym z innej części budżetowej.
- realizacji dodatkowych zadań oraz projektów, w tym ramach określonego projektu finansowanego z konkretnej części budżetowej.

⁴⁶ Paragrafy: §401 – Wynagrodzenie osobowe pracowników, §402 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej, §404 – Dodatkowe wynagrodzenie roczne.

⁴⁷ Status 02 – osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe o cztery osoby oraz status 03 – członkowie korpusu służby cywilnej o 18 osób.

⁴⁸ Status 01 – osoby objęte mnożnikowym systemem wynagrodzeń o siedem osób.

⁴⁹ Pismo nr BZKL-WK.081.9.2024.RD z dnia 19 marca 2024 r.

⁵⁰ Pismo Dyrektor Generalnej nr BZKL-WK.081.10.2024.MM z dnia 4 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str.: 425-500, 811-817)

W 2023 r. pracownikom zatrudnionym w ramach części 47 - Energia wypłacono nagrody na łączną kwotę 1898,1 tys. zł, przy czym nie przyznawano nagród dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

W 2023 r. w MKiŚ z części 47 – Energia zatrudniano pięć osób na umowy zlecenia⁵¹, w tym cztery wykonywały zadania podstawowe⁵², a jedna zadania pomocnicze⁵³. Wydatki z tego tytułu poniesione przez MKiŚ w 2023 r. wyniosły 81,0 tys. zł. Ponadto zatrudniano trzy osoby na podstawie umowy o dzieło, a wydatki z tego tytułu wynosiły 10,6 tys. zł.

(akta kontroli str.: 501-778)

Szczegółowym badaniem objęto 37 wydatków na łączną kwotę 38 155,7 tys. zł, stanowiących 35% wydatków w części 47-Energia poniesionych przez dysponenta III stopnia w kwocie 108 899,8 tys. zł. Badana próba stanowiła pozapłacowe wydatki bieżące jednostek budżetowych. Próba do badań została wylosowana metodą monetarną MUS⁵⁴ dla wszystkich grup objętych badaniem. Losowanie zostało przeprowadzone z konta 130. Badanie wybranej próby wydatków pod kątem rzetelności skalkulowania, legalności, gospodarności, celowości i terminowości płatności mogących skutkować naliczeniem kar lub odsetek, nie wykazało działań dokonanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami, niegospodarnych lub niesłużących realizacji celów jednostki.

(akta kontroli str.: 1020-1073 – pliki: 317-862)

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe wyniosły 25 690,1 tys. zł⁵⁵, tj. 97,6% kwoty wynikającej z planu wydatków majątkowych (26 317,2 tys. zł⁵⁶) zostały zrealizowane przez:

- dysponenta I stopnia (25 156,6 tys. zł) w działach: 150 – *Przetwórstwo przemysłowe*⁵⁷ oraz 900 – *Gospodarka Komunalna i ochrona środowiska*⁵⁸, wydatki te były dotacjami udzielonymi przez Ministra Klimatu i Środowiska,
- dysponenta III stopnia (533,5 tys. zł) w działach: 150 – *Przetwórstwo przemysłowe* oraz 750 – *Administracja publiczna*⁵⁹.

Były one zgodne z planem wydatków majątkowych.

Plan wydatków majątkowych Ministerstwa zawierał osiem zadań, w tym cztery dotyczyły dysponenta I stopnia i cztery dysponenta III stopnia.

⁵¹ Umowa zlecenie trwające trzy miesiące lub dłużej.

⁵² *Zadania podstawowe* – związane z realizacją zadań komórek merytorycznych.

⁵³ *Zadania pomocnicze* – związane z realizacją zadań komórek obsługowych np. kadry, księgowość, administracja, wspomaganie informatyczne.

⁵⁴ Losowego doboru próby wydatków do kontroli dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym, z wyłączeniem także wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych. Próba została wylosowana metodą monetarną (metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji).

⁵⁵ W tym: 25 625,6 tys. zł – środki krajowe ujęte w paragrafach majątkowych z czwartą cyfrą 0 oraz 64,5 tys. zł – środki Unii Europejskiej ujęte w paragrafach majątkowych z czwartą cyfrą 8 i 9 środki.

⁵⁶ W tym: 26 046,2 tys. zł – środki krajowe ujęte w paragrafach majątkowych z czwartą cyfrą 0 oraz 271,0 tys. zł – środki Unii Europejskiej ujęte w paragrafach majątkowych z czwartą cyfrą 8 i 9 środki.

⁵⁷ Kwota 25 092,1 tys. zł w §6230 - *Dotacje celowe na zadania związane z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną*.

⁵⁸ Kwota 64,5 tys. zł w §620 - *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 625 - UE*.

⁵⁹ Odpowiednio 39,4 tys. zł i 494,2 tys. zł poniesione w §6060 – *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*.

Dysponent I stopnia w 2023 r. zrezygnował z planowanych do wykonania czterech zadań związanych z utrzymaniem w eksploatacji reaktora jądrowego MARIA. Zadania te zostały zastąpione nowym zadaniem, wynikającym z uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą: *Program modernizacji badawczego reaktora jądrowego „MARIA”, umożliwiający jego eksploatację po 2027 r.* Realizację tego zadania przedstawiono w części wystąpienia dotyczącej dotacji udzielonych przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Dysponent III stopnia pierwotnie zakładał wykonanie czterech zadań⁶⁰, w ciągu 2023 r. do planu wydatków majątkowych wprowadził dwa nowe zadania⁶¹. Realizując postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w ramach dwóch zadań⁶², z uwagi na wartość zamówienia i okres użytkowania, wydatki dotyczące tych zadań zostały zakwalifikowane do wydatków bieżących, co skutkowało przeniesieniem ich z planu wydatków majątkowych. Plan wydatków majątkowych dysponenta III stopnia na koniec 2023 r. obejmował cztery zadania, które zostały zrealizowane.

W 2023 r. w MKiŚ w ramach części 47-Energia odnotowano znaczący wzrost (2158%) kwoty wydatków majątkowych względem pierwotnego planu wydatków majątkowych. Wynikał on z faktu przyjęcia uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą *Program modernizacji badawczego reaktora jądrowego „MARIA” umożliwiający jego eksploatację po 2027 r.* Tylko to jedno zadanie zwiększyło wydatki majątkowe o kwotę 24 852,0 tys. zł.

(akta kontroli str.: 104-116, 1020-1073 – pliki 974-982)

Dotacje budżetowe

W 2023 r. w części 47 – Energia zostało udzielonych 15 dotacji dla ośmiu podmiotów, w łącznej kwocie 1 460 354,0 tys. zł, w tym jedną dotację podmiotową w kwocie 13 000,0 tys. zł, sześć dotacji celowych w łącznej kwocie 26 854,8 tys. zł, oraz osiem dotacji w łącznej kwocie 1 420 223,7 tys. zł wypłacono w formie dofinansowania. W ramach udzielonych dotacji wypłacono 1 460 069,6 tys. zł⁶³, z których podmioty wykorzystały 1 459 673,9 tys. zł⁶⁴.

Beneficjentami, którzy otrzymali największe kwoty dotacji byli:

- Węglkokoks sp. z o.o. – dofinansowanie przyznane i wykorzystane w kwocie [...],
- PEG Paliwa SA – dofinansowanie przyznane i wykorzystane w kwocie [...],

⁶⁰ W rozdziale 15021 – *Program polskiej energetyki jądrowej* zadanie *Zakup praw autorskich oraz w rozdziale 75001 – Urzędy naczelných i centralnych organów administracji publicznej* trzy zadania: 1. *Zakup praw autorskich*, 2. *Zakup infrastruktury sieciowej i serwerowej*, 3. *Zakup sprzętu komputerowego, oprogramowania*.

⁶¹ W rozdziale 75001 – *Urzędy naczelných i centralnych organów administracji publicznej* trzy zadania: 1. *Zakup sprzętu specjalistycznego do Kancelarii Tajnej*, 2. *Analiza i ocena perspektyw rozwoju paliw alternatywnych w Polsce wraz z rekomendacjami w zakresie niezbędnych działań mających na celu rozwój tego sektora*.

⁶² Zadania realizowane w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelných i centralnych organów administracji publicznej* 1. *Analiza i ocena perspektyw rozwoju paliw alternatywnych w Polsce wraz z rekomendacjami w zakresie niezbędnych działań mających na celu rozwój tego sektora*, 2. *Zakup praw autorskich – dotyczące powyższej Analizy*.

⁶³ Środki wypłacone w ramach paragrafów: 200 – *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy o finansach publicznych, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 205 - UE*, 258 – *Dotacja podmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych*, 283 – *Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych*, 297 – *Przelewy różne*, 602 – *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 625 - UE i 623 – Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych*.

⁶⁴ W tym: 1 439 321,3 tys. zł – środki krajowe ujęte w paragrafach z czwartą cyfrą 0 – środki krajowe oraz 20 352,6 tys. zł – środki Unii Europejskiej ujęte w paragrafach z czwartą cyfrą 8 i 9 środki.

- Narodowe Centrum Badań Jądrowych – dwie dotacje celowe przyznane w łącznej kwocie 26 507,0 tys. zł, z których wykorzystano 26 147,1 tys. zł,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – dwie umowy dofinansowania przyznane w łącznej kwocie 13 243,2 tys. zł, z których wykorzystano 12 973,2 tys. zł,
- Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych – dotacja podmiotowa i dotacja celowa, przyznane i wykorzystane w łącznej kwocie 13 005,8 tys. zł,

W wyniku badania pięciu umów dotacji w łącznej kwocie 1 426 607,0 tys. zł, tj. 97,7% wartości dotacji udzielonych w 2023 r., stwierdzono że:

- 1) Dotacja dla Instytutu Nafty i Gazu – Państwowego Instytutu Badawczego⁶⁵ została udzielona na podstawie umowy dotacji celowej nr 28/DB/2023 z dnia 12 kwietnia 2023 r. na kwotę 100,0 tys. zł, równej kwocie wnioskowanej przez INiG-PIB. Dotacja była przeznaczona na sfinansowanie wydatków związanych z realizacją od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. zadań INiG-PIB, wynikających z pełnienia roli Instytucji Wdrażającej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, które nie mogły być zostać objęte umową o dofinansowanie Planu Działań Pomocy technicznej na lata 2021-2023, w tym na odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, wypłaty nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych oraz koszty obsługi rachunku bankowego obsługującego dotację. Kwota dotacji określona w umowie została wypłacona na rzecz ING-PIB w dniu 19 kwietnia 2023 r. Dyrektor INiG-PIB pismem z 11 stycznia 2024 r. przesłał do MKiŚ sprawozdanie z wykorzystania dotacji celowej (termin wymagany 12 stycznia 2024 r.). W sprawozdaniu podano, że na zadania określone w umowie dotacji z otrzymanych środków wykorzystano 88,4 tys. zł. Niewykorzystana kwota dotacji w wysokości 11,6 tys. zł, została zwrócona na rachunek bankowy wskazany w umowie dotacji, w dniu 9 stycznia 2024 r. (termin wymagany 12 stycznia 2024 r.). INiG-PIB w dniu 23 stycznia 2024 r., w odpowiedzi na pismo Departamentu Funduszy Europejskich⁶⁶ w MKiŚ z dnia 22 stycznia 2024 r., udzielił dodatkowych wyjaśnień dotyczących przekazanego sprawozdania. Zastępca Dyrektora DFE w piśmie z dnia 24 stycznia 2024 r. poinformował INiG-PIB o zatwierdzeniu rozliczenia dotacji celowej udzielonej umową nr 28/DB/2023 z dnia 14 kwietnia 2023 r.
- 2) Dotacja dla Narodowego Centrum Badań Jądrowych udzielona na podstawie umowy dotacji celowej nr 30/DB/2023 z dnia 22 czerwca 2023 r. w kwocie 1055, tys. zł na realizację działalności NCBJ, o której mowa w ustawie z dnia 29 listopada 2000 r. *Prawo atomowe*⁶⁷ pn. *Eksploracja reaktora badawczego MARIA*, w tym: 686,3 tys. zł – *Bieżąca obsługa reaktora i kontrola urządzeń technologicznych*, 240,9 tys. zł – *Wykonawstwo podzespołów, naprawy i remonty w reaktorze* oraz 127,8 tys. zł – *Analiza bezpieczeństwa i pomiary w reaktorze*. Środki dotacji zostały przekazywane w czterech ratach, trzy raty po 300,0 tys. zł w terminach 28 czerwca 2023 r., 30 czerwca 2023 r. i 28 lipca 2023 r. oraz czwarta rata 155,0 tys. zł w dniu 13 października 2023 r. tj. zgodnie z terminami przewidzianymi w umowie dotacji. NCBJ w dniu 31 stycznia 2024 r., tj. w terminie określonym w umowie dotacji, przekazało do MKiŚ raport końcowy z wykonania zadań określonych w umowie dotacji celowej. W odpowiedzi na pismo Departamentu Energii Jądrowej⁶⁸ z dnia 6 lutego 2024 r., NCBJ pismem z dnia 9 lutego 2024 r. przekazało do DEJ dodatkowe wyjaśnienia odnoszące się do

⁶⁵ Dalej: INiG-PIB.

⁶⁶ Dalej: DFE.

⁶⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 1173, ze zm.

⁶⁸ Dalej: DEJ.

raportu końcowego z realizacji umowy dotacji. Pismem z dnia 15 lutego 2024 r., tj. w terminie wynikającym z umowy, MKiŚ poinformowało o akceptacji raportu końcowego z realizacji umowy dotacji celowej.

- 3) Dotacja dla NCBJ udzielona na podstawie umowy dotacji celowej nr 43/DB/2023 z dnia 24 lipca 2023 r. na realizację inwestycji *Modernizacja reaktora badawczego MARIA*⁶⁹ w kwocie 25 452,0 tys. zł.

Udzielenie dotacji celowej było następstwem przyjęcia przez Radę Ministrów programu wieloletniego *Program modernizacji badawczego reaktora jądrowego MARIA umożliwiający jego eksploatację po 2027 r.*⁷⁰. NCBJ pismem z dnia 7 lipca 2023 r. złożyło do MKiŚ wnioski o udzielenie dotacji celowej w kwocie 25 452,0 tys. zł, na realizację inwestycji *Modernizacja reaktora badawczego MARIA w 2023 roku*. Środki udzielonej dotacji celowej pochodziły: 5000,0 tys. zł z budżetu części 47 – Energia, 15 952,0 tys. zł z rezerwy celowej poz. 56 - *Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania*⁷¹, 4500,0 tys. zł z rezerwy celowej poz. 68 - *Środki na zadania w obszarze zdrowia*⁷². Środki dotacji zostały przekazane NCBJ w czterech ratach: 20 110,0 tys. zł i 2000,0 tys. zł w dniu 26 lipca 2023 r., 2000,0 tys. zł w dniu 30 sierpnia 2023 r. i 1342,0 tys. zł w dniu 16 października 2023 r., tj. zgodnie z ustalonym harmonogramem. Otrzymane środki dotacji NCBJ wykorzystało w wysokości 24 661,6 tys. zł i zostały przeznaczone na sfinansowanie siedmiu zadań związanych z modernizacją reaktora *MARIA*. Niewykorzystanie środki dotacji wysokości 790,4 tys. zł zostały zwrócone w dwóch ratach: 359,9 tys. zł w dniu 15 stycznia 2024 r. tj. w dniu wymaganym umową dotacji oraz 430,5 tys. zł w dniu 31 stycznia 2024 r. tj. 16 dni po wymaganym terminie. Równocześnie w tym samym dniu NCBJ dokonał wpłaty 2907,35 zł tytułem zwrotu odsetek od niewykorzystanych środków dotacji. Raport końcowy z realizacji inwestycji *Modernizacja reaktora badawczego MARIA* został przekazany do MKiŚ w dniu 31 stycznia 2024 r. tj. w terminie wynikającym z umowy dotacji. W odpowiedzi na pismo Departamentu Energii Jądrowej⁷³ z dnia 6 lutego 2024 r., NCBJ pismem z dnia 9 lutego 2024 r. przekazał do DEJ dodatkowe wyjaśnienia odnoszące się do raportu końcowego z realizacji umowy dotacji. Pismem z dnia 15 lutego 2024 r., tj. w terminie wynikającym z umowy, MKiŚ poinformowało o akceptacji raportu końcowego z realizacji umowy dotacji celowej.

- 4) Umowa nr 46/DB/2023 z dnia 8 sierpnia 2023 r. zawarta przez Skarb Państwa – Ministrem Klimatu i Środowiska z Węgłokoks SA, dotyczyła wykonania przez spółkę zadań będących realizacją decyzji Prezesa Rady Ministrów BPRM.5020.19.1.2022(1) z dnia 13 lipca 2022 r. ze zm.⁷⁴ i ich finansowania,

⁶⁹ W 2023 r. zadania inwestycyjne związane z modernizacją reaktora *Maria* obejmowały realizację siedmiu zadań: obiekty technologiczne, układ zasilania, układ sterowania i zabezpieczeń, układ wentylacji, układy dozymetryczne, układ awaryjnego ostrzegania i układ chłodzenia.

⁷⁰ W uchwale przyjmującej *Program modernizacji badawczego reaktora jądrowego MARIA* określono: okres realizacji programu na lata 2023-2027, koszt realizacji 91 744,0 tys. zł, źródło finansowania środki budżetu państwa z części której dysponentem jest minister właściwy ds. energii oraz rezerwy celowe, w tym 25 452,0 tys. zł w 2023 r. ze środków części 47 – Energia oraz części 83 – Rezerwy celowe, poz. 56 – *Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania* i poz. 68 – *Środki na zadania w obszarze zdrowia*.

⁷¹ Decyzja Ministra Finansów nr MF/FG4.4143.3.97.2023.MF.2873 z dnia 20 lipca 2023 r. przenosząca 15 953,0 tys. zł z rezerwy celowej poz. 56 do części 47 – Energia rozdział 15004 §6230.

⁷² Decyzja Ministra Finansów nr MF/FG4.4143.3.94.2023.MF.2823 z dnia 21 lipca 2023 r. przenosząca 4500,0 tys. zł z rezerwy celowej poz. 68 do części 47 – Energia rozdział 15004 §6230.

⁷³ Dalej także: DEJ.

⁷⁴ W odniesieniu do spółki Węgłokoks SA:

Prezes Rady Ministrów decyzją BPRM.5020.19.1.2022(1) z dnia 13 lipca 2022 r. polecił Węgłokoks SA w okresie od 1 lipca 2022 r. do 31 sierpnia 2022 r. zakup 2 mln ton węgla energetycznego o parametrach zbliżonych do parametrów jakościowych wykorzystywanych przez gospodarstwa domowe (wartość opalowa:

w zakresie zakupu i sprowadzenia do Polski, w tym przystosowania do sprzedaży węgla kamiennego w ilości umożliwiającej wysortowanie 0,815 mln ton (+/-10%) węgla energetycznego o parametrach zbliżonych do parametrów jakościowych wykorzystywanych przez gospodarstwa domowe (wartość opałowa ok. 20-28 MJ/kg oraz sortyment: 5-90 mm). W ramach wykonania umowy, spółka Węglkokoks SA zobowiązana została do:

- zakupu węgla kamiennego (węgiel niesortowany),
- sprowadzenia do Polski zakupionego węgla kamiennego transportem kolejowym, samochodowym lub drogą morską, w tym przystosowanie go do sprzedaży,
- wykonania wszelkich usług koniecznych do wykonania Decyzji Prezesa RM, których katalog został określony w §2 ust. 5 umowy.

Limit środków przeznaczonych na finansowanie realizacji zadań związanych z wykonaniem decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r. określony został na [...] w 2024 r.

Źródłem finansowania dofinansowania dla spółki Węglkokoks SA były środki pochodzące z rezerwy celowej poz. 44 – *Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych*⁷⁵. Wysokość dofinansowania została określona w wyniku negocjacji prowadzonych przez Ministerstwo ze spółką Węglkokoks SA⁷⁶.

Węglkokoks SA pismem z dnia 3 października 2023 r., tj. w terminie wynikającym z umowy, przekazał do MKiŚ sprawozdanie z realizacji decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r. Ministerstwo do otrzymanego sprawozdania przekazało uwagi: pierwsza część uwag w dniu 30 października 2023 r., druga część uwag 3 listopada 2023 r.

W dniu 21 listopada 2023 r., Węglkokoks SA przekazał do MKiŚ skorygowane sprawozdanie, w którym wykazał, że do dnia 30 kwietnia 2023 r. zakupił i sprowadził do Polski [...] węgla kamiennego, w tym [...] węgla energetycznego o wymaganych parametrach jakościowych. Równocześnie wskazał kwotę wnioskowanego dofinansowania w wysokości [...].

Minister Klimatu i Środowiska pismem z dnia 23 listopada 2023 r. poinformował Węglkokoks SA o akceptacji przekazanego sprawozdania i wysokości wnioskowanego dofinansowania, wskazując równocześnie że w 2023 r. zostanie wypłacona kwota [...] tytułem wnioskowanego dofinansowania, tj. w limicie określonym w umowie. Pozostała kwota [...] zostanie wypłacona w 2024 r.

---

ok. 20-25 MJ/kg oraz sortyment: 5-90 mm) i sprowadzenia go do Polski w okresie od wydania decyzji do 31 października 2022 r. Jako źródło finansowania wskazany został *Fundusz przeciwdziałania COVID-19*.

Prezes Rady Ministrów decyzją BPRM.5020.19.1.2022(9) z dnia 8 sierpnia 2022 r. zmienił decyzję z dnia 13 lipca 2022 r. – polecając Węglkokoks SA w okresie od 1 lipca 2022 r. do 31 sierpnia 2022 r. zakup przynajmniej 2 mln ton węgla energetycznego o parametrach zbliżonych do parametrów jakościowych wykorzystywanych przez gospodarstwa domowe (wartość opałowa: ok. 20-28 MJ/kg oraz sortyment: 5-90 mm) i sprowadzenie go do Polski w okresie od wydania decyzji do 30 kwietnia 2023 r. Zmieniono źródło finansowania na środki budżetu państwa oraz funduszy celowych.

Prezes Rady Ministrów decyzją BPRM.5023.4.3.2023 z dnia 12 czerwca 2023 r. zmienił wcześniejsze decyzje, polecając Węglkokoks SA do 30 kwietnia 2023 r. zakup i sprowadzenie do Polski, w tym przystosowanie do sprzedaży, węgla kamiennego w postaci niesortowanej, w ilości umożliwiającej wysortowanie 0,815 mln ton (+/-10%) węgla energetycznego, o parametrach jakościowych wykorzystywanych przez gospodarstwa domowe (wartość opałowa: ok. 20-28 MJ/kg oraz sortyment: 5-90 mm).

Prezes Rady Ministrów decyzją BPRM.5023.4.3.2023 z dnia 23 sierpnia 2023 r. zmieniła poprzednie decyzje, dodając zapis, którym poleceniem zakupu węgla objęty został również węgiel zakupiony (zakontraktowany) przed dniem wydania decyzji, o ile umożliwiał wysortowanie węgla kamiennego o wymaganych parametrach.

⁷⁵ Decyzja Ministra Finansów nr MF/FG4.4143.3.84.2023.MF.2220 z dnia 15 czerwca 2023 r. przenoszące 1 400 000,0 tys. zł z rezerwy celowej poz. 44 – *Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych* do części 47 – Energia rozdział 15095 §2970.

⁷⁶ Scenariusze dotyczące dofinansowania przekazane przez Węglkokoks SA przekazane do MKiŚ mailem z dnia 17 lipca 2023 r.

MKiŚ w dniu 24 listopada 2023 r. dokonało przelewu [...] na rzecz Węglokoks SA tytułem realizacji umowy z dnia 8 sierpnia 2023 r.

Umowa z dnia 8 sierpnia 2023 r. zobowiązuje Węglokoks SA do złożenia do Ministerstwa w terminie do 30 czerwca 2024 r. aktualizacji sprawozdania z realizacji decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r.

Ministrowi Klimatu i Środowiska na mocy umowy z dnia 8 sierpnia 2023 r. przysługuje prawo kontroli do 31 grudnia 2034 r., realizacji przez Węglokoks SA decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r.

- 5) Umowa nr 57/DB/2023 z dnia 10 października 2023 r. zawarta przez Skarb Państwa – Ministrem Klimatu i Środowiska z PGE Paliwa sp. z o.o., dotyczyła wykonania przez spółkę zadań będących realizacją decyzji Prezesa RM z dnia 13 lipca 2022 r. ze zm.⁷⁷ i ich finansowania, w zakresie zakupu i sprowadzenia do Polski, w tym przystosowania do sprzedaży węgla kamiennego w ilości umożliwiającej wysortowanie 3,0 mln ton (+/-10%) węgla energetycznego o parametrach zbliżonych do parametrów jakościowych wykorzystywanych przez gospodarstwa domowe (wartość opałowa ok. 20-28 MJ/kg oraz sortyment: 5-90 mm). W ramach wykonania umowy, spółka PGE Paliwa sp. z o.o. zobowiązana została do:

- zakupu węgla kamiennego (węgiel niesortowany),
- sprowadzenia do Polski zakupionego węgla kamiennego transportem kolejowym, samochodowym lub drogą morską, w tym przystosowanie go do sprzedaży,
- wykonania wszelkich usług koniecznych do wykonania Decyzji Prezesa RM, których katalog został określony w §2 ust. 5 umowy.

Limit środków przeznaczonych na finansowanie realizacji zadań związanych z wykonaniem decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r. określony został na [...] w 2024 r.

Źródłem finansowania dofinansowania dla spółki PGE Paliwa sp. z o.o. były środki pochodzące z rezerwy celowej poz. 44 – *Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych*.

Wysokość dofinansowania została określona w wyniku negocjacji prowadzonych przez Ministerstwo ze spółką PGE Paliwa sp. z o.o.⁷⁸

PGE Paliwa sp. z o.o. pismem z dnia 25 października 2023 r. tj. w terminie wynikającym z umowy, przekazał do MKiŚ sprawozdanie z realizacji decyzji

⁷⁷ W odniesieniu do spółki PGE Paliwa sp. z o.o.:

Prezes Rady Ministrów decyzją BPRM.5020.19.1.2022(1) z dnia 13 lipca 2022 r. polecił PGE Paliwa sp. z o.o. w okresie od wydania decyzji do 31 sierpnia 2022 r. zakup 2,5 mln ton węgla energetycznego o parametrach zbliżonych do parametrów jakościowych wykorzystywanych przez gospodarstwa domowe (wartość opałowa: ok. 20-25 MJ/kg oraz sortyment: 5-90 mm) i sprowadzenia go do Polski w okresie od wydania decyzji do 31 października 2022 r. Jako źródło finansowania wskazany został *Fundusz przeciwdziałania COVID-19*.

Prezes Rady Ministrów decyzją BPRM.5020.19.1.2022(9) z dnia 8 sierpnia 2022 r. zmienił decyzję z dnia 13 lipca 2022 r. – polecając PGE Paliwa sp. z o.o. w okresie od wydania decyzji do 31 października 2022 r. zakup przynajmniej 3 mln ton węgla energetycznego o parametrach zbliżonych do parametrów jakościowych wykorzystywanych przez gospodarstwa domowe (wartość opałowa: ok. 20-28 MJ/kg oraz sortyment: 5-90 mm) i sprowadzenie go do Polski w okresie od wydania decyzji do 30 kwietnia 2023 r. Zmieniono źródło finansowania na środki budżetu państwa oraz funduszy celowych.

Prezes Rady Ministrów decyzją BPRM.5023.4.3.2023 z dnia 12 czerwca 2023 r. zmienił wcześniejsze decyzje, polecając PGE Paliwa sp. z o.o. do 30 kwietnia 2023 r. zakup i sprowadzenie do Polski, w tym przystosowanie do sprzedaży, węgla kamiennego w postaci niesortowanej, w ilości umożliwiającej wysortowanie 3,0 mln ton (+/-10%) węgla energetycznego, o parametrach jakościowych wykorzystywanych przez gospodarstwa domowe (wartość opałowa: ok. 20-28 MJ/kg oraz sortyment: 5-90 mm).

Prezes Rady Ministrów decyzją BPRM.5023.4.3.2023 z dnia 23 sierpnia 2023 r. zmieniła poprzednie decyzje, dodając zapis, którym poleceniem zakupu węgla objęty został również węgiel zakupiony (zakontraktowany) przed dniem wydania decyzji, o ile umożliwiał wysortowanie węgla kamiennego o wymaganych parametrach.

⁷⁸ Scenariusze dotyczące dofinansowania przekazane przez PGE Paliwa sp. z o.o. przekazane do MKiŚ mailem z dnia 18 lipca 2023 r.

Prezesa RM z 13 lipca 2022 r., w którym wykazał że do dnia 30 kwietnia 2023 r. sprowadził do Polski [...] węgla kamiennego, w tym [...] węgla energetycznego o wymaganych parametrach jakościowych. Równocześnie wskazał kwotę wnioskowanego dofinansowania w wysokości [...].

Ministerstwo w dniu 17 listopada 2023 r. do otrzymanego sprawozdania przekazało spółce PEG Paliwa sp. z o.o. uwagi, na które spółka udzieliła wyjaśnień pismem z dnia 22 listopada 2023 r.

Minister Klimatu i Środowiska pismem z dnia 23 listopada 2023 r. poinformował PEG Paliwa sp. z o.o. o akceptacji przekazanego sprawozdania i wysokości wnioskowanego dofinansowania, wskazując równocześnie że w 2023 r. zostanie wypłacona kwota [...] tytułem wnioskowanego dofinansowania, tj. w limicie określonym w umowie. Pozostała kwota [...] zostanie wypłacona w 2024 r.

MKiŚ w dniu 24 listopada 2023 r. dokonało przelewu [...] na rzecz PEG Paliwa sp. z o.o. tytułem realizacji umowy z dnia 10 października 2023 r.

Umowa z dnia 10 października 2023 r. zobowiązuje PEG Paliwa sp. z o.o. do złożenia do Ministerstwa w terminie do 30 czerwca 2024 r. aktualizacji sprawozdania z realizacji decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r.

Ministrowi Klimatu i Środowiska na mocy umowy z dnia 10 października 2023 r. przysługuje prawo kontroli do 31 grudnia 2034 r., realizacji przez PEG Paliwa sp. z o.o. decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r.

(akta kontroli str.: 104-116, 163-424, 1020-1073 – pliki 281-361)

Blokady

Minister Klimatu i Środowiska ośmioma decyzjami podjętymi na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp, zablokował planowane wydatki na 2023 r. w części 47-Energia na kwotę 4483,6 tys. zł, w tym: w dziale 750-*Administracja publiczna* 2984,5 tys. zł, w dziale 150-*Przetwórstwo przemysłowe* 1499,0 tys. zł. Blokady te wynikały m.in. z niższych niż planowano pierwotnie wydatków w zakresie realizacji usług graficznych, profesjonalnych usług filmowych, fotograficznych, zakupu oprogramowania Windows Office 365 oraz ESET, usług cateringowych, pocztowych, itp. Ponadto Blokady zostały dokonane ze względu na mniejsze zapotrzebowanie na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi dla pracowników korpusu służby cywilnej, w tym wynikającego z absencji chorobowych (dział 750 *Administracja publiczna*). W odniesieniu do działu 150 *Przetwórstwo przemysłowe* blokady środków zostały zatwierdzone ze względu na mniejszego zapotrzebowania na środki dotyczące szkoleń przemysłowych, organizacji Polsko-Amerykańskiego Forum Przemysłu Jądrowego, braku konieczności wydatkowania środków na świadczenia usług realizacji programu badań statystycznych oraz usług pomocy prawnej, obejmującej zastępstwo procesowe.

Minister właściwy ds. energii każdorazowo wprowadzał do systemu Trezor informację o decyzji blokującej w dniu jej dokonania i informował Ministra Finansów o blokadzie w dniu jej dokonania.

Środki finansowe zablokowane przez Ministra Klimatu i Środowiska w ramach części 47 – Energia nie zostały rozdysponowane przez Ministra Finansów, w związku z czym środki te na koniec 2023 r. pozostawały w planie finansowym wydatków tej części.

Kontrolą objęto trzy blokady:

1. Blokadę z dnia 12 grudnia 2023 r. w kwocie 784,0 tys. zł⁷⁹, stanowiącej 17,5% łącznej wartości blokad dokonanych w 2023 r. We wniosku o decyzję blokującą

⁷⁹ Decyzja Ministra Klimatu i Środowiska nr 47.4143.12.5.2023.BD, z dnia 12 grudnia 2023 r.

środki na wydatki budżetowe dysponenta w sprawie blokowania planowanych na 2023 r. wydatków⁸⁰ wskazano, że zmniejszenie planu finansowego powstało dzięki oszczędnościom wynikającym m.in. z mniejszego niż planowano zapotrzebowania komórek organizacyjnych ministerstwa na zakup materiałów, niższych kosztów wykonania ekspertyz, tłumaczeń, a także mniejszych wydatków na organizację wydarzeń i spotkań z udziałem Kierownictwa MKiŚ, usług cateringowych, pocztowych i kurierskich, dzięki oszczędnościom powstałym po uregulowaniu w 2023 r. wszystkich zobowiązań z tytułu wpłaty składek do organizacji międzynarodowych, których Polska jest członkiem oraz rezygnacji pracowników MKiŚ z przystąpienia do programu Pracowniczych Planów Kapitałowych. Blokada została dokonana w grudniu 2023 r., tj. w momencie, kiedy MKiŚ miał możliwość oszacowania kwot, jakie pozostaną niewykorzystane na wyżej wymienione wydatki. Wniosek o tę blokadę został zatwierdzony w dniu 11 grudnia 2023 r.

2. Blokadę z dnia 18 grudnia 2023 r. w kwocie 1489,1 tys. zł⁸¹, stanowiącej 33,2% łącznej wartości blokad dokonanych w 2023 r. We wniosku o decyzję blokującą środki na wydatki budżetowe dysponenta w sprawie blokowania planowanych na 2023 r. wydatków⁸² wskazano, że zmniejszenie planu wydatków powstało na skutek absencji chorobowych oraz przedłużającymi się naborami na stanowiskach w korpusie służby cywilnej, które miały być finansowane ze środków pochodzących z projektu pn. *PT REACT-EU sektor energetyka*, fluktuacji oraz absencji chorobowych na stanowiskach w korpusie służby cywilnej, które miały być finansowane ze środków pochodzących z projektu pn. *Plan działań wsparcia wynagrodzeń sektor energetyka na rok 2023* oraz niższych, niż pierwotnie szacowano, wydatków przeznaczonych na realizację usług ochrony gmachu Ministerstwa Klimatu i Środowiska w ramach programu POIiŚ 2014-2020 pn. *Plan działań sektora energetyki na lata 2021 - 2023 (pomoc techniczna)*. Blokada została dokonana w grudniu 2023 r., tj. w momencie, kiedy MKiŚ miał możliwość oszacowania kwot, jakie pozostaną niewykorzystane na wyżej wymienione wydatki. Wniosek o tę blokadę został zatwierdzony w dniu 11 grudnia 2023 r.
3. Blokadę z dnia 28 grudnia 2023 r. w kwocie 383,3 tys. zł⁸³, stanowiącej 8,5% łącznej wartości blokad dokonanych w 2023 r. We wniosku o decyzję blokującą środki na wydatki budżetowe dysponenta w sprawie blokowania planowanych na 2023 r. wydatków⁸⁴ wskazano, że zmniejszenie planu wydatków wynika m.in. z oszczędności powstałych w wyniku niższych, niż początkowo planowano wydatków dotyczących realizacji szczepień pracowników Ministerstwa Klimatu i Środowiska, oszczędności powstałych w wyniku niższych, niż początkowo planowano wydatków w zakresie realizacji usług graficznych, profesjonalnych usług filmowych i fotograficznych, a także niższych wydatków przeznaczonych na wykonanie ekspertyzy prawnej dotyczącej podatków CIT i VAT. Dodatkowo oszczędności powstały w ramach realizacji zakupu oprogramowania Windows Office 356 oraz ESET, a także usług wsparcia serwerów Rack, VMware Horizon8. Na ostateczną wartość składanych ofert przez wykonawców miały wpływ niższe, niż zakładano przy szacowaniu wartości zamówień, kursy walut USD oraz udzielone wysokie upusty. Ponadto powstały oszczędności na wydatkach, które

⁸⁰ Wniosek z dnia 11 grudnia 2023 r. o blokadę środków w kwocie: 784,0 tys. zł symbol: 47.4143.11.7.2023.WBD.

⁸¹ Decyzja Ministra Klimatu i Środowiska nr 47.4143.12.8.2023.BD.PO IiŚ 2014-2020, z dnia 18 grudnia 2023 r.

⁸² Wniosek z dnia 11 grudnia 2023 r. o blokadę środków w kwocie: 1489,1 tys. zł symbol: 47.4143.12.8.2023.BD.PO IiŚ 2014-2020.

⁸³ Decyzja Ministra Klimatu i Środowiska decyzja nr 47.4143.12.10.2023.BD, z dnia 28 grudnia 2023 r.

⁸⁴ Wniosek z dnia 22 grudnia 2023 r. o blokadę środków w kwocie: 383,3 tys. zł symbol: 47.4143.11.10.2023.WBD.

pierwotnie były zaplanowane w wyższej wysokości na pokrycie kosztów świadczeń kompleksowych usług w ramach organizacji wydarzeń i spotkań z udziałem kierownictwa MKiŚ, usług cateringowych, usług pocztowych i kurierskich, usług wykonania odznaczeń, a także oszczędności na dystrybucji i dostawie energii elektrycznej, energii cieplnej oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków.

(akta kontroli str.: 1020-1073 – pliki 051-062)

Zamówienia publiczne

Obowiązujące w Ministerstwie w 2023 r. *Procedury udzielenia zamówień publicznych w Ministerstwie Klimatu i Środowiska*⁸⁵, regulowały zakresy odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych w procesie udzielania zamówień publicznych oraz odsyłały do ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych* dla zamówień, których wartość przekracza 130 tys. zł. Natomiast w przypadku zamówień o wartości nieprzekraczającej 130 tys. zł, tzn. takich, dla których *ustawa pzp* nie ma zastosowania, procedury te stanowiły przepisy wewnętrzne do stosowania przy prowadzeniu postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Do badania próby zamówień wybrano trzy zamówienia:

- 1) Usługa polegająca na przygotowaniu krajowego systemu postępowania z odpadami promieniotwórczymi na rozwój zeroemisyjnego źródła wytwarzania energii jakim jest energetyka jądrowa.

Zamówienie zostało udzielone w trybie podstawowym, przewidzianym w art. 275 pkt 1 *ustawy pzp*. Ogłoszenie o zamówieniu opublikowano w dniu 6 października 2023 r., szacunkowa wartość zamówienia wynosiła 325,2 tys. zł, natomiast wartość zamówienia wynikająca z ceny ofertowej wyniosła 399,9 tys. zł. W związku z realizacją przedmiotowej umowy, w okresie objętym kontrolą wykonano całość usługi. Ostatnią fakturę zapłacono w dniu 14 grudnia 2023 r.

Wykonawca został wyłoniony w trybie podstawowym, przewidzianym w art. 275 pkt 1 *ustawy pzp*. Ogłoszenie o zamówieniu opublikowano w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 6 października 2023 r. z terminem nadsyłania ofert do dnia 17 października 2023 r. do godziny 11:00. W ustalonym terminie wpłynęła jedna oferta Instytutu Chemii i Techniki Jądrowej. Zawiadomienie o wyborze najkorzystniejszej oferty zostało przesłane w dniu 13 listopada 2023 r. Umowę podpisano 14 listopada 2023 r. W wyniku realizacji umowy wykonawca sporządził ekspertyzę nt. Przygotowania krajowego systemu postępowania z odpadami promieniotwórczymi na rozwój zeroemisyjnego źródła wytwarzania energii jakim jest energetyka jądrowa. Opracowanie zostało wykonane zgodnie z zapisami umowy i dostarczone do zamawiającego.

- 2) Zakup czasu antenowego na emisję spotów radiowych w ramach Kampanii *Poznaj Atomickich. Z energią jądrową na co dzień*.

Zgodnie z procedurą obowiązującą w MKiŚ, zamówienie zostało poprzedzone rozeznaniem rynku poprzez wysłanie zapytań ofertowych do trzech potencjalnych wykonawców, z terminem nadsyłania ofert do 19 lipca 2023 r. Zamówienie zostało podzielone na trzy odrębne zlecenia. Odpowiedzi udzieliły trzy rozgłośnie radiowe tj. Radio Muzyka Fakty Grupa RMF FM sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie, Eurozet Radio sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie oraz Konsorcjum: Polskie Radio SA i Grupa TIME z siedzibą w Warszawie. Grupa RMF złożyła najlepszą

⁸⁵ Zatwierdzone przez Ministra Klimatu i Środowiska w dniu 1 lipca 2022 r., w 2023 r. zmienione w dniu 12 stycznia 2023 r. a następnie w dniu 24 listopada 2023 r.

ofertę dla zlecenia nr 1 za cenę 449,8 tys. zł, Eurozet Radio złożyło najlepszą ofertę dla zlecenia nr 2 za cenę 399,8 tys. zł oraz Polskie Radio i TIME złożyły najlepszą ofertę dla zlecenia nr 3 za cenę 148,5 tys. zł. Umowy na wykonanie usług zostały podpisane w dniach 31 sierpnia – 1 września 2022 r. Natomiast emisje spotów odbyły się w dniach od 4 września 2023 r. do 15 października 2023 r. W dniu 30 października 2023 r. Zastępca Dyrektora Departamentu Energii Jądrowej podpisała ostatni protokół odbioru, którym potwierdzono wykonanie usługi. Przy czym w protokole z dnia 30 października 2023 r. potwierdzającym wykonanie usługi przez Konsorcjum Polskiego Radia i Grupy Time, pomniejszono wynagrodzenie wykonawcy z uwagi na osiągnięcie wskaźnika GRP na poziomie 132, podczas gdy zgodnie z umową powinno być 133. Kwota pomniejszenia wynosi 1116,72 zł.

- 3) Zakup czasu antenowego na emisję spotów telewizyjnych w ramach Kampanii informacyjno-edukacyjnej *Poznaj Atomickich. Z energią jądrową na co dzień*.

Zgodnie z procedurą obowiązującą w MKiŚ, zamówienie zostało poprzedzone rozeznaniem rynku poprzez wysłanie zapytań ofertowych do trzech potencjalnych wykonawców, z terminem nadsyłania ofert do 19 lipca 2023 r. Zamówienie zostało podzielone na trzy odrębne zlecenia. Odpowiedzi udzieliły trzy stacje telewizyjne tj. TELEWIZJA POLSAT sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, TELEWIZJA POLSKA SA, z siedzibą w Warszawie, oraz TELEWIZJA PULS sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. TELEWIZJA POLSKA złożyła najlepszą ofertę dla zlecenia nr 1 za cenę 1400,0 tys. zł, TELEWIZJA POLSAT złożyła najlepszą ofertę dla zlecenia nr 2 za cenę 1250,0 tys. zł oraz TELEWIZJA PULS złożyła najlepszą ofertę dla zlecenia nr 3 za cenę 350,0 tys. zł. Umowy na wykonanie usług zostały podpisane w dniach 1 i 4 września 2022 r. Natomiast emisje spotów odbyły się w dniach od 4 września 2023 r. do 15 października 2023 r. W dniu 3 listopada 2023 r. Zastępca Dyrektora Departamentu Energii Jądrowej podpisała protokół odbioru dla zlecenia nr 1. W związku z faktem że nie został osiągnięty wskaźnik GRP na poziomie wynikającym z umowy (powinno być 787,09, a było 766,99) wynagrodzenie pomniejszono o kwotę 28 tys. zł. Natomiast w dniu 23 października 2023 r. Dyrektor Departamentu Energii Jądrowej podpisał protokoły odbioru zamówienia bez zastrzeżeń i w terminie wynikającym z umowy.
(akta kontroli str.: 1020-1073 – pliki: 233-271, 891-931)

Wydatki na działania promocyjne i reklamowe

W 2023 r. komórkami organizacyjnymi Ministerstwa realizującymi zadania z zakresu promocji i reklamy były Departament Energii Jądrowej, Departament Funduszy Europejskich, Departament Edukacji i Komunikacji⁸⁶, Departament Elektroenergetyki i Gazy oraz Departament Ropy i Paliw Transportowych.

Na działania promocyjne i reklamowe w 2023 r. wydatkowano kwotę 13 236,1 tys. zł, co stanowiło 0,8% kwoty wydatków poniesionych w części budżetowej 47 – Energia w 2023 r. (1 569 114,0 tys. zł) oraz stanowiło 64,5% kwoty wydatkowanej na ten cel w 2022 r. (20 522,5 tys. zł).

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych Ministerstwo nie posiadało dokumentów określających zasady realizacji działań komunikacyjno-edukacyjnych⁸⁷. Zastępca Dyrektora DEK poinformowała, że zadania z zakresu promocji i reklamy na 2023 r. w części 47 – Energia, zaplanowano w następujących dokumentach:

⁸⁶ Dalej DEK.

⁸⁷ Pismo MKiŚ nr 3027165.11776237.9464371 z dnia 7 lutego 2024 r. oraz pismo nr DEK-WAF.081.2.2024.AM z dnia 22 marca 2024 r.

- Planie działalności Ministra Klimatu i Środowiska na rok 2023 dla działów administracji rządowej: energia, klimat oraz środowisko. Dokument opublikowany na stronach www MKiŚ z dnia 1 grudnia 2022 r.
- Planie zamówień publicznych na 2023 rok.

Mimo braku dokumentu ustalającego zasady realizacji działań komunikacyjno-edukacyjnych, przy ustalaniu warunków zamówienia, w tym pozacenowych kryteriów oceny ofert, Ministerstwo zasięgnęło opinii eksperta mediowego⁸⁸. Szczegółowe informacje dotyczące doboru kryteriów wyboru wykonawcy przedstawiono w części dotyczącej zamówień publicznych. Według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora DEK⁸⁹ w MKiŚ podjęte zostały prace mające na celu przygotowania procedur dotyczących warunków zamówień na działania komunikacyjno-edukacyjne⁹⁰.

MKiŚ posiadało plany finansowe w podziale na poszczególne komórki organizacyjne, jednak bez wyodrębnienia wydatków na działania promocyjno-reklamowe na 2023 r.

Na kampanię *Zakup czasu antenowego na emisję spotów telewizyjnych w ramach Kampanii informacyjno-edukacyjnej „Poznaj Atomickich. Z energią jądrową na co dzień”* w 2023 r. wydatkowano kwotę 2971,9 tys. zł. W ramach tego zadania podpisano trzy umowy⁹¹. Szczegółowe informacje dotyczące sposobu zlecenia zamówienia i realizacji umowy zamieszczono w części przedstawiającej sposób realizacji zamówień publicznych. Zamówienie zostało zakończone pobraniem raportów poemisyjnych. Dwóch wykonawców wykonało zadanie zgodnie z wymaganiami z umowy, natomiast w przypadku umowy na kwotę 1400,0 tys. zł, wynagrodzenie pomniejszono o kwotę 28 tys. zł ze względu na osiągnięcie wskaźnika GRP na poziomie 766,99 podczas gdy zgodnie z umową powinno być 787,09. Zamówienie było zaplanowane w planie zamówień publicznych.

Na kampanię *Zakup czasu antenowego na emisję spotów radiowych w ramach Kampanii „Poznaj Atomickich. Z energią jądrową na co dzień”* wydatkowano w 2023 r. kwotę 997,1 tys. zł. W ramach tego zadania podpisano trzy umowy⁹². Szczegółowe informacje dotyczące sposobu zlecenia zamówienia i realizacji umowy zamieszczono w części przedstawiającej sposób realizacji zamówień publicznych. Zamówienie zostało zakończone pobraniem raportów poemisyjnych. Dwóch wykonawców wykonało zadanie zgodnie z wymaganiami z umowy, natomiast w przypadku umowy na kwotę 148,5 tys. zł, wynagrodzenie pomniejszono o kwotę 1,1 tys. zł ze względu na osiągnięcie wskaźnika GRP na poziomie 132, podczas gdy zgodnie z umową powinno być 133. Zamówienie było zaplanowane w planie zamówień publicznych.

Obydwa powyższe zamówienia, w ramach planowania były ujęte w *Programie polskiej energetyki jądrowej*⁹³.

(akta kontroli str.: 1020-1073 – pliki 254-271, 894-931)

Zobowiązania

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-28, zobowiązania na koniec 2023 r. wyniosły 664 163,6 tys. zł. W porównaniu z ich stanem na koniec 2022 r. (23 845,6 tys. zł),

⁸⁸ Pismo nr MKiŚ DEK-WAF.081.2.2024.AM z dnia 22 marca 2024 r.

⁸⁹ Pismo nr 3027165.11776237.9464371 z dnia 7 lutego 2024 r.

⁹⁰ Do dnia zakończenia kontroli tj. do 8 kwietnia 2024 r. procedury te nie zostały opracowane.

⁹¹ Umowa nr DEJ/16/2023 z dnia 4 września 2023 r. na kwotę 1250,0 tys. zł brutto, Umowa nr 27 z dnia 4 września 2023 r. na kwotę 350,0 tys. zł brutto, oraz Umowa nr DEJ/15/2023 z dnia 1 września 2023 r. na kwotę 1400,0 tys. zł brutto.

⁹² Umowa nr DEJ/31/2022 z dnia 4 września 2023 r. na kwotę 148 523,16 zł brutto, Umowa nr DEJ/26/2023 z dnia 31 sierpnia 2023 r. na kwotę 449 813,95 zł, oraz Umowa nr DEJ/21/2023 z dnia 1 września 2023 r. na kwotę 399 843,30 zł brutto.

⁹³ Uchwała nr 141 Rady Ministrów z dnia 2 października 2020 r. w sprawie aktualizacji programu wieloletniego pod nazwą „Program polskiej energetyki jądrowej”. M.P. poz. 946.

wielkość zobowiązań wzrosła o 640 318,0 tys. zł, tj. o 2685,3%. Największe zobowiązania w kwocie 640 696,7 tys. zł dotyczyły pozostałych do zapłaty kwot dofinansowania dla Węglokoks SA i PGE Paliwa sp. z o.o., w związku z realizacją przez te spółki decyzji Prezesa RM z 13 lipca 2022 r. Pozostałe do zapłaty w 2024 r. kwoty dofinansowania przewyższały limity płatności określone w umowach zawartych przez te spółki z MKiŚ, przypadający na 2023 r.

(akta kontroli str.: 117-128, 796-804)

Realizacja działań nadzorczych

W 2023 r. minister właściwy ds. energii nie miał jednostek podległych, do jednostek nadzorowanych należały:

1. Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej w Warszawie,
2. Instytut Chemii i Techniki Jądrowej w Warszawie;
3. Instytut Energetyki w Warszawie;
4. Instytut Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy im. Sylwestra Kaliskiego w Warszawie;
5. Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie;
6. Narodowe Centrum Badań Jądrowych w Otwocku-Świerku;
7. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych z siedzibą w Otwocku-Świerku.

Realizując działania nadzorcze wobec jednostek nadzorowanych, Departament Budżetu Ministerstwa przeprowadzał analizę otrzymywanych sprawozdań oraz okresowych informacji przekazywanych przez te jednostki, na bieżąco monitorował poziom należności i zaległości wykazywanych przez te jednostki, dokonywał kwartalnej analizy struktury wykazanych zaległości przeprowadzając analizę przyrostu nowopowstałych zaległości identyfikując tytuły dochodów, w zakresie których poziom zaległości był największy. W wyniku przeprowadzonych analiz sformułowano wnioski i zalecenie, które przekazywane były do jednostek nadzorowanych.

Ponadto w 2023 r. przeprowadzono cztery kontrole w jednostkach nadzorowanych⁹⁴ przez ministra właściwego ds. energii. Kontrole te swoim zakresem obejmowały między innymi: działalność finansową, organizację i jakość pracy, prawidłowość wykorzystania dotacji przyznanych przez ministra właściwego ds. energii, realizację zaleceń pokontrolnych wydanych w poprzednich kontrolach.

(akta kontroli str.: 822-834)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na finansowaniu ze środków finansowych części 47 – Energia, wynagrodzeń (nagród i dodatków zadaniowych) pracowników przypisanych do części 41 – Środowisk i części 51 – Klimat. Równocześnie wynagrodzenia pracowników przypisanych do części 47 – Energia finansowane były ze środków finansowych części 41 – Środowisk i części 51 – Klimat. W wyniku czego sprawozdanie Rb-70 dla części 47 – Energia, nie przedstawia rzetelnych i jasnych danych o stanie zatrudnienia i faktycznym wynagrodzeniu osób wykonujących pracę w tej części budżetowej.

Szczegóły dotyczące powyższej nieprawidłowości przedstawiono w części dotyczącej zatrudnienia i wynagrodzenia.

⁹⁴ Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych, Instytut Chemii i Techniki Jądrowej, Narodowe Centrum Badań Jądrowych i Instytut Energetyki – Państwowy Instytut Badawczy.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Plan wydatków budżetu środków europejskich (po zmianach)⁹⁵ w części 47 – Energia wyniósł 3 098 272,4 tys. zł, w tym: 1 203 397,8 tys. zł w dziale 150 – *Przetwórstwo przemysłowe*, 1 891 765,2 tys. zł w dziale 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* oraz 3109,4 tys. zł w dziale 750 – *Administracja publiczna*.

Pierwotny plan finansowy został zwiększony o łączną kwotę 674 088,4 tys. zł, w tym o kwotę 673 976,3 tys. zł w wyniku czterech decyzji Ministra Finansów dotyczących przeniesienia środków z rezerw celowych budżetu środków europejskich oraz o kwotę 112,1 tys. zł w związku z przeniesieniem przez Ministra Finansów wydatków z części 51 – Klimat do części 47 - Energia. Powyższe środki miały być przeznaczone na projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020.

Przeniesienia wydatków z części 51 - Klimat do części 47 – Energia dział 750 – *Administracja publiczna* w kwocie 112,1 tys. zł Minister Finansów dokonał na podstawie jednej decyzji⁹⁶.

Minister Klimatu i Środowiska w 2023 r., na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 w związku z art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp wydał dwie decyzje w sprawie blokady wydatków w budżecie środków europejskich w części 47 – Energia, na łączną kwotę 100 035,5 tys. zł, tj.:

- decyzja nr 18/2023/BE/WPRBII z dnia 27 listopada 2023 r., na kwotę 19 000,0 tys. zł: dział 150 – *Przetwórstwo przemysłowe*, rozdział 15095 – *Pozostała działalność*, §2007 – *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 205 - UE*, klasyfikacja zadaniowa: 6.2.1.3, działanie 7.1,
- decyzja nr 23/2023/BE/WPRBII z dnia 20 grudnia 2023 r., na kwotę 81 035,5 tys. zł, w tym: dział 150 – *Przetwórstwo Przemysłowe*, rozdział 15095 – *Pozostała działalność* §2007 – *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 205 - UE*, klasyfikacja zadaniowa 6.2.1.7, działanie 1.3 – blokada w wysokości 604,0 tys. zł, dział 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska*, rozdział 90011 – *Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*, §2007 – *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 205 - UE*, klasyfikacja zadaniowa 6.2.1.8, działanie 1.3 – blokada w wysokości 55 100,5 tys. zł, dział 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska*, rozdział 90011 – *Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*, §2007 – *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 205 - UE*, klasyfikacja zadaniowa: 6.2.1.8, działanie 11.1 – blokada w wysokości 25 331,0 tys. zł.

⁹⁵ W 2023 r. w budżecie środków europejskich dokonano łącznie 19 zmian, w tym 9 z nich dotyczyło przeniesienia między działami dokonanymi przez Ministra Klimatu i Środowiska, 8 dokonanych było przez Ministra Finansów, a 2 związane były z blokadami wydatków Ministra Klimatu i Środowiska.

⁹⁶ Decyzja Ministra Finansów nr IP9.4143.76.2023.76 z dnia 25 sierpnia 2023 r.

Pisma informujące o dokonaniu blokad MKiŚ przekazał niezwłocznie do MF w trybie art. 177 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.

Z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 2 765 527,7 tys. zł, co stanowiło 89,3% budżetu środków europejskich po zmianach. Z tego:

- 1 145 925,6 tys. zł w ramach wydatków z działu 150 – *Przetwórstwo przemysłowe* co stanowiło 95,2% planu finansowego po zmianach w tym dziale. Po uwzględnieniu blokady 19 604,0 tys. zł, niewydatkowana kwota wyniosła 37 868,3 tys. zł tj. 3,2% planu⁹⁷,
- 3085,5 tys. zł w ramach wydatków z działu 750 – *Administracja publiczna* co stanowiło 99,2% planu finansowego po zmianach w tym dziale,
- 1 616 516,6 tys. zł w ramach wydatków z działu 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* co stanowiło 85,5% planu finansowego po zmianach w tym dziale. Po uwzględnieniu blokady 80 431,5 tys. zł, niewydatkowana kwota wyniosła 194 817,1 tys. zł tj. 10,8% planu⁹⁸.

Środki zostały przeznaczone na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, dla którego MKiŚ było Instytucją Pośredniczącą.

Wykonanie planu wydatków budżetu środków europejskich w mniejszym zakresie niż pierwotnie planowano, wynikało między innymi z konieczności poprawek i uzupełnień wniosków o płatność składanych przez beneficjentów programów do Instytucji Wdrażających⁹⁹ oraz ponownej ich weryfikacji przez Instytucje Wdrażające, co skutkowało brakiem możliwości wypłaty zaplanowanych środków przed końcem 2023 r. oraz niższym niż planowano zapotrzebowaniem finansowym zgłaszanym przez beneficjentów¹⁰⁰.

W wyniku badania wydatków z wszystkich przyznanych w części 47 – Energia rezerw celowych, o łącznej wartości 673 976,2 zł stanowiących 21,8% planu wydatków budżetu środków europejskich po zmianach, stwierdzono, że:

- rezerwa celowa w kwocie 1018,6 tys. zł przyznana decyzją Ministra Finansów w dziale 750 – *Administracja publiczna*¹⁰¹ została wydatkowana w całości zgodnie z przeznaczeniem na projekt pn.: *Inteligentnie w energetyce. Wsparcie budowy inteligentnej sieci energetycznej w Polsce*, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020¹⁰²,
- rezerwa celowa w kwocie 293 794,5 tys. zł przyznana decyzją Ministra Finansów w dziale 150 – *Przetwórstwo przemysłowe*¹⁰³ została w całości i zgodnie z przeznaczeniem wydatkowana przez Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy na realizację działania 7.1 POIiŚ 2014-2020¹⁰⁴,
- rezerwa celowa w kwocie 377 332,5 tys. zł przyznana w drodze decyzji Ministra Finansów w dziale 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska*¹⁰⁵ została przeznaczona dla Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizującego płatności dla projektów indywidualnych i konkursowych realizowanych w ramach Priorytetu I – *Zmniejszenie emisyjności gospodarki* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 (Działania: 1.1, 1.2, 1.3, 1.5 i 1.6). Wykorzystanie środków na ten cel wyniosło

⁹⁷ Wyjaśnienia Dyrektora Budżetu MKiŚ nr 3083638.12027131.9661511 z dnia 13 marca 2024 r.

⁹⁸ Wyjaśnienia Dyrektora Budżetu MKiŚ nr 3083638.12027131.9661511 z dnia 13 marca 2024 r.

⁹⁹ Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki.

¹⁰⁰ Wyjaśnienia Dyrektora Budżetu MKiŚ nr 3083638.12027131.9661511 z dnia 13 marca 2024 r.

¹⁰¹ Decyzja Ministra Finansów nr IP6.972.34.2023.AYM z dnia 13 lutego 2023 r.

¹⁰² Wyjaśnienia Dyrektora Departamentu Budżetu MKiŚ nr DB-WPRBII.081.10.2024.IR z dnia 21 marca 2024 r.

¹⁰³ Decyzja Ministra Finansów nr IP6.972.211.2023.AYM z dnia 1 września 2023 r.

¹⁰⁴ Wyjaśnienia Dyrektora Departamentu Budżetu MKiŚ nr DB-WPRBII.081.10.2024.IR z dnia 21 marca 2024 r.

¹⁰⁵ Decyzja Ministra Finansów nr IP6.972.377.2023.AYM z dnia 25 października 2023 r.

212 297,2 tys. zł, co stanowiło 56,3% przyznanych środków. Nie wykorzystano 165 035,0 tys. zł co stanowiło 43,7% przyznanej rezerwy celowej. Brak wydatkowania środków w zaplanowanej wysokości spowodowane było złożeniem przez beneficjentów wniosków o wydłużenie terminów realizacji projektów do 31 grudnia 2023 r., opóźnień w składaniu przez beneficjentów wniosków o płatność względem harmonogramów wydatków, a także konieczności licznych uzupełnień i poprawy składanych przez beneficjentów wniosków o płatność co w rezultacie uniemożliwiło wypłatę przez Instytucję Wdrażającą środków na koniec 2023 r.¹⁰⁶,

- rezerwy celowej w kwocie 1830,7 tys. zł przyznane decyzją Ministra Finansów w dziale 750 – *Administracja publiczna*¹⁰⁷, przeznaczono na projekt pn.: *Inteligentnie w energetyce. Wsparcie budowy inteligentnej sieci energetycznej w Polsce*, realizowany w ramach POIiŚ 2014-2020. Wykorzystanie środków na ten cel wyniosło 1817,7 tys. zł co stanowiło 99,3% przyznanych środków. Środki nie zostały wykorzystane z pełnej wysokości z uwagi na brak możliwości sfinansowania z §606 wydatków na prawa autorskie, które nie spełniały definicji wartości niematerialnych i prawnych¹⁰⁸.

Badaniu poddano także pięć wydatków z budżetu środków europejskich. Jeden z nich na kwotę 3340,00 zł¹⁰⁹ został wybrany na podstawie losowego doboru próby, w ramach badania wydatków budżetu państwa część 47 - Energia. Cztery pozostałe wydatki na łączną kwotę 288 128,5 tys. zł¹¹⁰ zostały dobrane do badania metodą celową¹¹¹. Skontrolowane wydatki zostały przeznaczone na zadania ujęte w odpowiadających im umowach o dofinansowanie. Były zgodne z kategoriami wydatków wynikającymi z postanowień umowy o dofinansowanie projektu i z zatwierdzonym budżetem projektu, faktycznie poniesione oraz zostały dokonane w okresie ich kwalifikowalności.

(akta kontroli str.: 1020-1073 – pliki: 006, 023-025, 048-050, 089-109, 116-118, 133-140, 1311-1363, 1870-1938 – pliki: 001-249)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

¹⁰⁶ Wyjaśnienia Dyrektora Departamentu Budżetu MKiŚ nr DB-WPRBII.081.10.2024.IR z dnia 21 marca 2024 r.

¹⁰⁷ Decyzja Ministra Finansów nr IP6.972.391.2023.AYM z dnia 7 listopada 2023 r.

¹⁰⁸ Wyjaśnienia Dyrektora Departamentu Budżetu MKiŚ nr DB-WPRBII.081.10.2024.IR z dnia 21 marca 2024 r.

¹⁰⁹ Wydatek został poniesiony na usługę dostępu on-line do zaktualizowanego Systemu Informacji Prawnej Legalis dla 200 stanowisk pracy w MKiŚ w miesiącu marcu 2023 r. Wydatek dofinansowany z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, priorytet: X – Pomoc Techniczna, umowa o dofinansowanie nr UDA-POIS.10.01.00-00-0400/21-00 z dnia 25 listopada 2021 r.

¹¹⁰ Kwota zawiera następujące wydatki:

1. Realizacja umowy nr POIS.11.01.00-0001/22-00, zawartej z NFOŚ, wypłata środków na podstawie rozliczenia wniosku o płatność nr POIS.11.01.00-00-0001/22-008-0 w kwocie 124 411,9 tys. zł.

2. Zlecenia płatności zostało wprowadzone przez Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy, który pełnił funkcję Instytucji Wdrażającej w systemie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Zgodnie z §10 ust. 8 Umowy nr 3/MG – INiG-PIB/2014 w sprawie systemu realizacji POIiŚ, na lata 2014-2020 z 18.12.2014 r. Instytucja Wdrażająca zleca dokonanie płatności BGK na podstawie upoważnienia do wydawania dyspozycji płatności w ramach Funduszu Spójności. Projekt POIS.11.02.00-00-0001/22 realizowany był przez Instytucję Wdrażającą na podstawie podpisanej z Beneficjentem OGP GAZ-SYSTEM S.A. umowy o dofinansowanie w ramach POIiŚ 2014-2020 Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy. Wydatek wyniósł 139 640,1 tys. zł.

3. Realizacja umowy nr POIS.01.01.02-00-0005/21-00, zawartej z PGE Dystrybucja SA, wypłata środków na podstawie rozliczenia wniosku o płatność nr POIS.01.01.02-00-0005/21-006-01 w kwocie 8955,4 tys. zł.

4. Realizacja umowy nr POIS.01.01.02-00-0002/18-04, zawartej z PGE Dystrybucja SA, wypłata środków na podstawie rozliczenia wniosku o płatność nr POIS.01.01.02-00-0002/18-019-02 w kwocie 15 178,0 tys. zł.

¹¹¹ Wydatki wybrane z konta 227 Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Ministerstwo prawidłowo realizowało zadania związane z ponoszeniem wydatków budżetowych i wydatków ze środków europejskich, z wyjątkiem finansowania wynagrodzeń pracowników (nagród i dodatków zadaniowych) ze środków finansowych części budżetowych, do których pracownicy nie byli przypisani.

Zamówienia publiczne były realizowane z zapewnieniem zasady konkurencyjności przy wyborze najkorzystniejszej oferty oraz zostały zrealizowane zgodnie z postanowieniami zawartych umów. Ministerstwo Klimatu i Środowiska prawidłowo dokonało wyłączeń *ustawy pzp*, w przypadku zamówień, których wartość nie przekraczała kwoty 130 tys. zł.

Wszystkie zobowiązania zostały zapłacone w terminach ich wymagalności.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta części 47 – Energia i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa Klimatu i Środowiska:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego Funduszu Wypłaty Różnicy Ceny (Rb-BZ2).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 47 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i u dysponenta III stopnia rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach.

(akta kontroli str.: 1364-1755)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2 Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych dysponenta części 47 – Energia przeprowadzono na próbie 81 zapisów księgowych o łącznej wartości 107 948,8 tys. zł, wylosowanych metodą monetarną, która została uzupełniona 21 zapisami o łącznej wartości 18 982,2 tys. zł, wyselekcjonowanymi na podstawie przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych). Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych.

W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że w zakresie zapisów dotyczących dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, księgi rachunkowe stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań dysponenta części 47 – Energia prowadzone były nieprawidłowo.

(akta kontroli str.: 1757-1869)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe części 47 – Energia i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone zgodnie z prowadzoną ewidencją.

OBSZAR

4. Realizacja wypłat z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności

Opis stanu
faktycznego

4.1 Realizacja kamieni milowych i wskaźników

Zgodnie z dokumentem *Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności*¹¹², zaakceptowanym przez Komisję Europejską w dniu 1 czerwca 2022 r. oraz przez Radę Unii Europejskiej w dniu 22 czerwca 2022 r., Ministerstwu Klimatu i Środowiska zostało przypisanych do realizacji 11 reform i dziewięć inwestycji¹¹³. Z *Porozumienia o realizacji reform/inwestycji w ramach planu rozwojowego* zawartego w Warszawie w dniu 31 października 2022 r.¹¹⁴ pomiędzy Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej¹¹⁵ (jako Instytucją Koordynującą KPO) a Ministrem wynika, że MKiŚ do realizacji powierzonych zostało dziewięć reform i osiem inwestycji¹¹⁶.

Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich poinformował¹¹⁷, że dla Ministra Klimatu i Środowiska obowiązujący był zakres zadań powierzonych w *Porozumieniu w sprawie KPO*, w którym nie uwzględniono dwóch reform¹¹⁸. Ponadto wskazał, że w *Porozumieniu w sprawie KPO* nie uwzględniono

¹¹² Dalej także: KPO.

¹¹³ Reformy: A2.2, B1.1., B2.1, B2.2, E1.1., B1.2, B2.3, B2.4, B3.2, C1.2, E1.2; inwestycje: B1.1.1, B1.1.2, B1.1.3, B2.1.1, B2.2.1, E1.1.1, E1.1.2., B2.4.1, B3.2.1.

¹¹⁴ Dalej: *Porozumienie w sprawie KPO*.

¹¹⁵ Dalej: Minister FiPR.

¹¹⁶ Reformy: : B1.1., B1.2, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B3.2, E1.1, E1.2; inwestycje: B1.1.1., B1.1.2., B1.1.3., B2.1.1., B2.2.1., B3.2.1., E1.1.1., E1.1.2.

¹¹⁷ Pismo nr DFE-WKF.081.1.2024.DM 3081561.12052656.9696321 z dnia 19 marca 2024 r.

¹¹⁸ A2.2 Stworzenie warunków do przejścia na model gospodarki o obiegu zamkniętym GOZ oraz C1.2 Podniesienie poziomu dostępności i wykorzystania nowoczesnej łączności przewodowej i bezprzewodowej na potrzeby społeczne i gospodarcze.

także inwestycji B2.4.¹¹⁹, ze względu na zmianę sposobu jej wdrażania. W toku uzgodnień między Komisją Europejską a Instytucją Koordynującą KPO (Ministrem FPR) ustalono, że inwestycja będzie realizowana w ramach środków zwrotnych. W związku z koniecznością dokonania ustaleń co do sposobu jej realizacji, nie ujęto jej w Porozumieniu w sprawie KPO. W opinii MKiŚ realizacja inwestycji w zakładanym kształcie, tj. finansowanie zakupu przydomowych magazynów energii w formie wsparcia zwrotnego nie była możliwa, ze względu na finansowanie tego obszaru w ramach programu „Mój prąd” ze środków programów polityki spójności, tj. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) i Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS), wobec czego została ona zgłoszona do modyfikacji w ramach rewizji KPO. W efekcie nastąpiła zmiana zakresu inwestycji oraz przeniesienie jej w formie dwóch odrębnych inwestycji do komponentu REPowerEU (komponent G) – G1.1.3 *Systemy magazynowania energii (wsparcie zwrotne)*, dotyczącego budowy magazynu wielkoskalowego oraz G3.3.1 *Systemy magazynowania energii (wsparcie bezzwrotne)*, polegającej na modernizacji magazynu szczytowo-pompowego.

Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich wyjaśnił¹²⁰, że biorąc pod uwagę przypisanie poszczególnych kamieni milowych do Departamentów MKiŚ odpowiedzialnych za ich realizację, w dziale administracji rządowej – Energia znalazły się następujące reformy: B1.2 *Ułatwienie przedsiębiorstwom energetycznym realizacji obowiązku oszczędności energii*¹²¹; B2.1 *Poprawa warunków dla rozwoju technologii wodorowych oraz innych gazów zdekarbonizowanych*¹²²; B2.4 *Ramy prawne dla rozwoju magazynów energii*¹²³; E1.1 *Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska*¹²⁴; E1.2 *Zwiększenie udziału zero i niskoemisyjnego transportu oraz przeciwdziałanie i zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko*¹²⁵.

Dla reform przypisanych do działu Energia, realizacja zaplanowanych kamieni milowych i wskaźników według stanu na 13 lutego 2024 r. była następująca:

- reforma B1.2: kamień milowy/ wskaźnik:
  - B1L Wejście w życie rozporządzenia wykonawczego do ustawy o efektywności energetycznej – zrealizowane;
- reforma B2.1: kamienie milowe/wskaźniki:
  - B16G Wejście w życie nowelizacji aktów legislacyjnych w zakresie funkcjonowania wodoru jako paliwa alternatywnego w transporcie – zrealizowany,
  - B17G *Wejście w życie przepisów ustanawiających ramy prawne dla wodoru* – nie osiągnięte w zaplanowanym terminie do końca 2023 r.;
- reforma B2.4: kamień milowy/wskaźnik:
  - B10L Wejście w życie zmian ustawy Prawo energetyczne w zakresie magazynowania energii – zrealizowany;
- reforma E1.1: kamienie milowe/wskaźniki:
  - E1G Wejście w życie ustawy nakładającej od 2025 r. obowiązek zakupu wyłącznie autobusów niskoemisyjnych i zeroemisyjnych w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców – nie osiągnięte w zaplanowanym terminie do końca II kwartału 2022 r.

¹¹⁹ Magazyny energii.

¹²⁰ Pismo nr DFE-WKF.081.1.2024.DM 3081561.12014532.9651781 z dnia 12 marca 2024 r.

¹²¹ Departament Ciepłownictwa.

¹²² Departament Elektromobilności i Gospodarki Wodorowej.

¹²³ Departament Elektroenergetyki i Gazu.

¹²⁴ Departament Elektromobilności i Gospodarki Wodorowej.

¹²⁵ Departament Elektromobilności i Gospodarki Wodorowej.

- E3G Wejście w życie aktu prawnego wprowadzającego opłatę rejestracyjną od pojazdów emitujących spaliny zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” – realizacja po II kw. 2024 r.,
- E4G Wejście w życie aktu prawnego wprowadzającego podatek od własności pojazdów emitujących spaliny, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” – realizacja po II kw. 2024 r.
- E7G *Nowe pojazdy zeroemisyjne – wskaźnik* – realizacja po II kw. 2024 r.;
- reforma E1.2: kamienie milowe/wskaźniki:
  - E1L Wejście w życie aktu prawnego wprowadzającego obowiązek stref niskiej emisji dla wybranych, najbardziej zanieczyszczonych miast – nie osiągnięte mimo upływu zaplanowanego terminu w II kwartale 2024 r.;
  - E2L Wprowadzenie stref niskoemisyjnego transportu realizowanych przez właściwe władze miejskie – realizacja po II kw. 2024 r.

Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich w MKiŚ¹²⁶ wyjaśnił, że brak realizacji kamienia milowego B17G wynikał z faktu, że przekazany projekt ustawy ustanawiającej ramy prawne dla wodoru został przekazany do rozpatrzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów (SKRM) w grudniu 2022 r. Z uwagi na kończąca się kadencję parlamentu, projekt nie został rozpatrzony w 2023 r., a zamknięcie wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów spowodowało, że proces legislacyjny należy rozpocząć od nowa. Z uwagi na zmiany legislacyjne na poziomie UE oraz w prawie krajowym MKiŚ pracuje nad aktualizacją projektu ustawy uwzględniająca zmiany. Wskazano, że projekt ustawy wejdzie w życie do końca 2024 r. W ramach realizacji kamienia milowego E1G Kierownictwo Ministerstwa wyraziło zgodę na rozpoczęcie rozmów ze stroną samorządową w zakresie reformy. Wejście w życie ustawy nakładającej od 2025 r. obowiązek zakupu wyłącznie autobusów niskoemisyjnych i zeroemisyjnych w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Kierownictwo MKiŚ zdecydowało również, że z uwagi na konieczność jak najszybszego wdrożenia kamieni milowych KPO, przepisy dotyczące ww. kamienia milowego powinny być procedowane jak najszybciej, po przeprowadzeniu uzgodnień ze stroną samorządową i Ministerstwem Finansów. Ministerstwo będzie wносиło o zmianę treści kamienia milowego E1G polegającą na przesunięciu terminu wejścia w życie reformy E1.1. W przypadku kamienia milowego E1L Kierownictwo MKiŚ wyraziło zgodę na rozpoczęcie rozmów ze stroną samorządową w zakresie wprowadzania obowiązkowych stref czystego transportu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Kierownictwo Ministerstwa zdecydowało również, że z uwagi na konieczność jak najszybszego wdrożenia kamieni milowych KPO, przepisy dotyczące ww. kamienia milowego powinny być procedowane jak najszybciej, po przeprowadzeniu uzgodnień ze stroną samorządową i MF.

Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich wyjaśnił¹²⁷, że reformy, za realizację których odpowiadał MKiŚ mają najczęściej charakter legislacyjny. Zatem decyzje w zakresie wprowadzania czy też modyfikowania regulacji prawnych podejmowane są na wysokim szczeblu i zależą zarówno od prac resortu, jak również Rady Ministrów, a następnie Parlamentu RP. Ministerstwo prowadzi prace zmierzające do realizacji reform wynikających z KPO i związanych z nimi kamieni milowych czy wskaźników, niemniej ich ukończenie nie było dotychczas możliwe.

Odnośnie do kamienia milowego E1G Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich wyjaśnił, że decyzją Ministra Klimatu i Środowiska z lipca 2022 r. kamień

¹²⁶ Załącznik nr 5 do pisma nr DFE-WKSN.081.1.2024.ACS 3001260.11803938.9494721 z dnia 13 lutego 2024 r.

¹²⁷ Pismo nr DFE-WKF.081.1(2).2024.DM 3081561.12076985.9722637 z dnia 22 marca 2024 r.

nie był realizowany. Po powołaniu nowej Rady Ministrów rozpoczęły się prace w zakresie realizacji tego kamienia milowego, a przepisy w tym zakresie zawarte zostały w projekcie ustawy o zmianie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych. Na dzień 22 marca 2024 r. oczekiwane było wpisanie projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

Kamień milowy E1L realizowany był poprzez ustawy o zmianie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych. Ministerstwo przygotowało projekt przepisów i w dniu 22 lutego 2024 r. złożyło do przewodniczącego Zespołu Programowania Prac Rządu wnioski o wpis projektu ustawy do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów. Projekt był rozpatrywany na posiedzeniu w dniach 11 oraz 18 marca, jednak nie został wpisany do wykazu prac Rady Ministrów ze względu na uwagi zgłoszone przez inne resorty. Niezwłocznie po wpisaniu projektu do wykazu, zgodnie z procedurą legislacyjną w MKiŚ, projekt ustawy zostanie przekazany do uzgodnień wewnątrzresortowych. Ponadto Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich wyjaśnił, że w ramach rewizji KPO zgłoszono do KE postulat zmiany terminu realizacji przedmiotowego kamienia milowego.

Na dzień 22 marca 2024 r. do realizacji pozostawał kamień milowy B17G *Wejście w życie przepisów ustanawiających ramy prawne dla wodoru*. W realizacji znajdowało się opracowanie legislacyjnego pakietu wodorowego „Prawo wodorowe”, eliminującego bariery rozwoju rynku wodoru oraz wprowadzającego zachęty do zwiększania wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla potrzeb elektrolizy. Ministerstwo opracowało projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, który 21 października 2022 r. został przekazany do uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych i opiniowania. W dniu 22 grudnia 2022 r. projekt został skierowany do rozpatrzenia przez SKRM. Decyzją Przewodniczącego SKRM projekt nie został rozpatrzony. W dniu 24 listopada 2023 r. projekt skierowano w trybie odrębnym do rozpatrzenia na Radę Ministrów, nie nastąpiło jednak jego procedowanie. Zamknięcie wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów spowodowało, że proces legislacyjny rozpoczęto od nowa. Z uwagi na zmiany legislacyjne na poziomie UE oraz w prawie krajowym konieczne było zaktualizowanie projektu ustawy.

Mimo podejmowania przez Ministra Klimatu i Środowiska działań w kierunku realizacji reform wskazanych w KPO, nie zostały zrealizowane w zaplanowanym terminie trzy spośród 10 wskaźników lub kamieni milowych, jakie zostały przypisane Ministrowi w ramach działu administracji Energia. Realizacja trzech kolejnych wskaźników/kamieni milowych ma zakończyć się w terminie przypadającym po II kwartale 2024 r., natomiast w pełni zrealizowane zostały cztery wskaźniki/kamienie milowe.

Po rewizji KPO w grudniu 2023 r. Ministerstwo miało realizować następujące reformy: G1.2.2 *Usuwanie barier dla integracji odnawialnych źródeł energii z sieciami elektroenergetycznymi* (kamienie milowe – G13G¹²⁸ i G14G¹²⁹); G3.1.1 *Usprawnienie procesu wydawania pozwoleń dla odnawialnych źródeł energii* (kamienie milowe

---

¹²⁸ Wejście w życie ram prawnych umożliwiających tzw. cable pooling.

¹²⁹ Wejście w życie aktów ustawodawczych i, w stosownych przypadkach, nieustawodawczych zwiększających przejrzystość procesu przyłączania do sieci elektroenergetycznych i ułatwiających ten proces.

i wskaźniki – G1L¹³⁰, G2L¹³¹, G3L¹³², G4L¹³³, G5L¹³⁴, G6L¹³⁵, G7L¹³⁶); G3.1.3 *Zwiększenie efektywności energetycznej i przyspieszenie wycofywania paliw kopalnych z ogrzewania* (kamień miłowy – G11L¹³⁷). Spośród tych reform przypisana działowi Energia została reforma G1.2.2.

MKiŚ wskazało, że kamień miłowy G13G (przypisany reformie G1.2.2) został zrealizowany, pozostałe kamienie miłowe mają terminy realizacji przypadające nie wcześniej niż w IV kwartale 2024 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich¹³⁸ nie przewidziano w KPO ponoszenia kosztów związanych z realizacją reform.

W *Porozumieniu w sprawie KPO* określono maksymalną wartość środków przeznaczonych na realizację inwestycji, łącznie 30 084 807,6 tys. zł (6 712 512 tys. EUR, wg kursu 4,4819 zł/EUR), w tym wysokość środków przeznaczonych na wydatki ponoszone na realizację działań wykonywanych bezpośrednio przez MKiŚ wynosiła 20 231 260,1 tys. zł. Z projektu załącznika 2b do aneksu do *Porozumienia w sprawie KPO* wynika, że na dzień 22 marca 2024 r. maksymalna wartość środków przeznaczonych na realizację inwestycji ma wynieść 115 933 726,2 tys. zł.

Według Zastępcy Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich¹³⁹ za wszystkie inwestycje realizowane w ramach KPO odpowiada Departament Funduszy Europejskich i wobec tego należy je przypisać do realizacji w ramach części 51 – Klimat.

Po rewizji KPO w grudniu 2023 r. inwestycja B2.2.1 – *Rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura energetyczna* zmieniła numer na G1.2.3, a inwestycja E1.1.2 – *Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy)* ma numer G1.3.2. Dodatkowo włączono do realizacji przez MKiŚ pięć dodatkowych inwestycji¹⁴⁰, dla których zaplanowano na realizację środki o wartości 84 460 478 tys. zł.

Spośród wszystkich powierzonych do realizacji inwestycji (osiem inwestycji w pierwotnym *Porozumieniu w sprawie KPO* oraz 13 po rewizji KPO) Ministerstwo podjęło działania w celu realizacji siedmiu z nich, przy czym podpisano umowę na kwotę 13 895 274 tys. zł (tj. ok. 46,2% maksymalnej kwoty przeznaczonej na realizację inwestycji w *Porozumieniu w sprawie KPO*) oraz poniesiono wydatki w kwocie 2 079 289 tys. zł¹⁴¹ (tj. ok. 15% całej kwoty objętej umową) na jedną inwestycję¹⁴². Finansowanie pochodziło w całości ze środków PFR. Szczegóły

¹³⁰ Mapowanie potencjału energii odnawialnej dla instalacji fotowoltaicznych i wiatrowych na łądzie.

¹³¹ Przyspieszenie procedur wydawania pozwoleń.

¹³² Cyfryzacja procedur wydawania pozwoleń.

¹³³ Cyfryzacja procedur wydawania pozwoleń.

¹³⁴ Cyfryzacja procedur wydawania pozwoleń.

¹³⁵ Moc zainstalowana lądowych instalacji wiatrowych i fotowoltaicznych (w GW) – WSKAŹNIK.

¹³⁶ Moc zainstalowana lądowych instalacji wiatrowych i fotowoltaicznych (w GW) – WSKAŹNIK.

¹³⁷ Przyjęcie uchwały aktualizującej lub wprowadzającej nowy program priorytetowy w zakresie zintegrowanych usług remontowych w budynkach mieszkalnych.

¹³⁸ Pismo nr DFE-WKSN.081.1.2024.ACS 3001260.11803938.9494721 z dnia 13 lutego 2024 r.

¹³⁹ Pismo nr DFE-WKF.081.1(2).2024.DM 3081561.12076985.9722637 z dnia 22 marca 2024 r.

¹⁴⁰ G1.1.3 – Systemy magazynowania energii (wsparcie bezzwrotne); G1.2.4 – Budowa lub modernizacja sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej na obszarach wiejskich w celu umożliwienia przyłączenia nowych odnawialnych źródeł energii; G3.1.4 – Wsparcie na rzecz krajowego systemu energetycznego (Fundusz wsparcia energetyki); G3.2.1 – Budowa infrastruktury gazu ziemnego w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego; G3.3.1 – Systemy magazynowania energii (wsparcie zwrotne).

¹⁴¹ Z czego 117 505 tys. zł w 2022 r., a 1 961 784 tys. zł w 2023 r.

¹⁴² Inwestycja B1.1.2 - Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych.

dotyczące inwestycji zostały zbadane w ramach kontroli wykonania budżetu w częściach 41 – Środowisko i 51 – Klimat.

(akta kontroli str.: 1257-1293, 1294-1307 – pliki 001, 003, 027, 031, 035, 071-073, 095, 178-180, 192, 196)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Minister Klimatu i Środowiska podejmował działania w celu realizacji reform KPO przypisanych do części 47 – Energia, jednak mimo podjętych działań, Minister nie doprowadził do realizacji trzech spośród 10 kamieni milowych lub wskaźników realizacji tych reform. W związku z brakiem inwestycji, które były przypisane do działu – Energia, nie dokonano oceny realizacji inwestycji przewidzianych do realizacji w ramach KPO.

OBSZAR

5. Wykonanie planu finansowego Funduszu Wyłaty Różnicy Ceny¹⁴³

Opis stanu
faktycznego

5.1 Zadania Funduszu Wyłaty Różnicy Ceny

Fundusz został utworzony na mocy ustawy z dnia 28 grudnia 2018 r. *o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw*¹⁴⁴. Dysponentem FWRC był minister właściwy do spraw energii. Zarządzanie Funduszem powierzono (art. 11 ust. 5 ustawy FWRC) spółce Zarządca Rozliczeń SA¹⁴⁵, a obsługę bankową Funduszu powierzono (art. 11 ust. 7 ustawy FWRC) Bankowi Gospodarstwa Krajowego.

Do zadań ZRSA (art. 16 ustawy FWRC) należały m.in.:

- 1) weryfikacja wniosków;
- 2) weryfikacja sprawozdań;
- 3) dokonywanie wypłat kwot różnicy ceny i rekompensat finansowych, o których mowa w ustawie FWRC, a także korekt tych wypłat;
- 4) dokonywanie wypłat dofinansowania oraz wydawanie zaświadczeń o udzielonej pomocy de minimis;
- 5) dokonywanie wypłat rekompensat i zaliczek;
- 6) wnioskowanie o przekazanie z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 kwoty na podstawie wniosku, o którym mowa w art. 25a ust. 3 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 27 października 2022 r. *o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku*¹⁴⁶;
- 7) wnioskowanie o przekazanie z rachunku Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, kwoty na podstawie wniosku, o którym mowa w art. 28 ust. 3 pkt 2 lit. b z uwzględnieniem art. 31d ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. *o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu*¹⁴⁷;
- 8) przekazywanie na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 środków zgromadzonych z tytułu odpisów na Fundusz, o którym mowa w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 października 2022 r. *o środkach nadzwyczajnych mających na*

¹⁴³ Dalej: Fundusz, FWRC.

¹⁴⁴ Dz.U. poz. 2538, dalej: ustawa FWRC.

¹⁴⁵ Dalej: Zarządca lub ZRSA.

¹⁴⁶ Dz.U. z 2024 r. poz. 190.

¹⁴⁷ Dz.U. z 2024 r. poz. 303.

celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku;

- 9) przekazywanie na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 środków zgromadzonych z tytułu gazowych odpisów na Fundusz, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. *o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu;*
- 10) przekazywanie na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 środków zgromadzonych z wpłat składki solidarnościowej, o której mowa w art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2022 r. *o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku;*
- 11) wnioskowanie o przekazanie z rachunku Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 kwoty wskazanej we wniosku Prezesa URE, o którym mowa w art. 29j ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 października 2022 r. *o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku;*
- 12) przekazywanie na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 środków zgromadzonych z tytułu gazowych składek na Fundusz, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. *o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu,* zgodnie z art. 31b ust. 4 tej ustawy;
- 13) przygotowanie i przedłożenie dysponentowi Funduszu sprawozdania z wykonania rocznego planu finansowego Funduszu;
- 14) przekazywanie w imieniu dysponenta Funduszu, na podstawie odrębnego upoważnienia, wolnych środków Funduszu w zarządzanie zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 15) prowadzenie ewidencji finansowo-księgowej środków Funduszu.

Zarządca nie pobierał (art. 16 ust. 2 ustawy FWRC) wynagrodzenia za zarządzanie Funduszem, a koszty z tym związane pokrywał w ramach kosztów działalności, o której mowa w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. *o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej*¹⁴⁸.

Zgodnie z art. 12 ustawy FWRC przychodami Funduszu były:

- 1) 80% środków uzyskanych w wyniku przeprowadzenia aukcji, o których mowa w art. 27 ust. 3 zdanie drugie ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. *o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych*¹⁴⁹ ;
- 2) środki stanowiące zwrot kwot różnicy ceny, rekompensat finansowych oraz dofinansowań, jak również rekompensat lub zaliczek, o których mowa w art. 62g ust. 1 lub art. 62h ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne*¹⁵⁰ oraz w art. 8, art. 11 i art. 12 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. *o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu*¹⁵¹;
- 3) środki odpisu na Fundusz, o których mowa w art. 23 ustawy z dnia 27 października 2022 r. *o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych*

---

¹⁴⁸ Dz.U. z 2022 r. poz. 311.

¹⁴⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 589, ze zm.

¹⁵⁰ Dz.U. z 2024 r. poz. 266.

¹⁵¹ Dz.U. poz. 202, ze zm.

odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku , oraz środki uzyskane ze składki solidarnościowej, o której mowa w art. 29a ust. 1 tej ustawy;

- 4) środki gazowego odpisu na Fundusz, o których mowa w art. 25 i art. 26 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu;
- 5) środki gazowej składki na Fundusz, o których mowa w art. 31a ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu;
- 6) dotacje celowe z budżetu państwa;
- 7) odsetki od wolnych środków finansowych Funduszu przekazanych w zarządzenie ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 8) dobrowolne wpłaty, darowizny i zapisy;
- 9) wpływy z innych środków publicznych;
- 10) wpływy z innych tytułów.

Zgodnie z art. 13 ustawy FWRC środki Funduszu mogły być przeznaczane na:

- 1) wypłatę kwot różnicy ceny, rekompensat finansowych oraz dofinansowań;
- 2) wypłatę wynagrodzenia dla BGK za prowadzenie obsługi bankowej Funduszu;
- 3) wypłatę rekompensat lub zaliczek, o których mowa w art. 62g ust. 1 lub art. 62h ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* oraz w art. 8, art. 11 i art. 12 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu;
- 4) wypłatę środków pochodzących z odpisów na Fundusz, o których mowa w art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku, oraz na wypłatę środków pochodzących z wpłat składki solidarnościowej, o której mowa w art. 29a ust. 1 tej ustawy;
- 5) wypłatę środków pochodzących z gazowych odpisów na Fundusz, o których mowa w art. 25 i art. 26 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu;
- 6) wypłatę środków pochodzących z gazowych składek na Fundusz, o których mowa w art. 31a ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu.

Według informacji wynikających z uzasadnień do zmian planu finansowego Funduszu na 2023 r. w latach 2020-2023 zakres zadań, jakie miał realizować Fundusz ulegał następującym zmianom:

- 1) zmiana zakresu zadań Funduszu w związku z wejściem w życie art. 29a-m ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku (wpływy z tytułu „składki solidarnościowej” i ich przekazywanie do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19; wpływy z odpisu elektrycznego i ich przekazywanie do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19);
- 2) zmiana zakresu zadań Funduszu w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (wpływy z odpisu gazowego i ich przekazywanie do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19).

W dniu 13 sierpnia 2019 r. zawarto Umowę nr 72/II/WRC/19/DE¹⁵² w sprawie szczegółowych zasad współpracy w zakresie zarządzania Funduszem Wyplaty Różnicy Ceny, pomiędzy Ministrem Energii¹⁵³ a ZRSA.

(akta kontroli str.: 1188-1210, 1232-1256, 1294-1307 – pliki: 038-039, 183-187, 193)

4.2 Analiza wykonania planu finansowego FWRC

Opis stanu faktycznego

Stan Funduszu na początek 2023 r., wg Sprawozdania Rb-40, wynosił 241 248,1 tys. zł. Plan przychodów Funduszu na 2023 r. wg ustawy budżetowej wynosił 0,0 tys. zł, a po zmianach 16 870 200,0 tys. zł i na koniec roku został wykonany w 103,4% (17 440 526,8 tys. zł). Przychody pochodziły głównie z wpływów z tytułu odpisu elektrycznego (14 352 193, tys. zł, tj. 82,3% wszystkich przychodów w 2023 r.) oraz wpływów z tytułu składki solidarnościowej (1 609 622,0 tys. zł, tj. 9,2% wszystkich przychodów).

Koszty FWRC na 2023 r. zaplanowano pierwotnie w wysokości 1 000 000,0 tys. zł, a po zmianach – 17 090 340,0 tys. zł. Wszystkie zaplanowane koszty dotyczyły zadań ustawowych. Z kwoty zaplanowanych kosztów 16 098 966,9 tys. zł (95,0% wszystkich kosztów Funduszu w 2023 r.) przeznaczono na realizację wypłat na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

Stan FWRC na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniósł 728 222,6 tys. zł i obejmował środki pieniężne w kwocie 758 273,5 tys. zł, należności w kwocie 27 047,9 tys. zł i zobowiązania o wartości 57 098,9 tys. zł.

Plan finansowy Funduszu w 2023 r. był zmieniany dwukrotnie.

W ramach pierwszej zmiany kwoty ogółem przewidziane w planie na zadania wynikające z ustaw tworzących fundusz zostały zwiększone o kwotę 30 342 448,0 tys. zł (plan po zmianie – 31 342 448,0 tys. zł); stan funduszu na początek roku został zmniejszony o 758 752,0 tys. zł (plan po zmianie – 241 248,0 tys. zł); przychody zwiększono o 31 101 200,0 tys. zł (plan po zmianie – 31 101 200,0 tys. zł); koszty wzrosły o 30 342 448,0 tys. zł (plan po zmianie – 31 342 448,0 tys. zł); dochody zostały zwiększone o 31 101 200,0 tys. zł (plan po zmianie – 31 101 200,0 tys. zł); wydatki wzrosły o 30 342 448,0 tys. zł (plan po zmianie – 31 342 448,0 tys. zł).

W ramach drugiej zmiany planu FWRC kwoty ogółem przewidziane w planie na zadania wynikające z ustaw tworzących fundusz zostały zwiększone o kwotę 14 252 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 17 090 340,0 tys. zł); stan funduszu na początek roku pozostał niezmienny (plan po zmianie – 241 248,0 tys. zł); przychody zmniejszono o 14 231 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 16 870 200,0 tys. zł); koszty spadły o 14 252 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 17 090 340,0 tys. zł); stan funduszu na koniec roku wzrósł o 21 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 21 108,0 tys. zł); dochody zmniejszono o 14 231 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 16 870 000,0 tys. zł); wydatki spadły o 14 252 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 17 090 340,0 tys. zł); wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów zostały zwiększone o 21 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 21 108,0 tys. zł).

Pierwsza zmiana dotyczyła:

W części A planu:

¹⁵² Aneksowana pięciokrotnie: 24 lutego 2022 r.; 20 grudnia 2022 r.; 3 stycznia 2023 r.; 16 maja 2023 r.; 10 listopada 2023 r. Dalej: umowa FWRC.

¹⁵³ Obecnie Minister Klimatu i Środowiska.

- 1) zmniejszenia kwot na wypłaty rekompensat na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu o kwotę 181 552,0 tys. zł (plan po zmianie – 818 448,0 tys. zł);
- 2) zwiększenia wartości środków zebranych w ramach odpisu przekazywanych na Fundusz do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 o 18 524 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 18 524 000,0 tys. zł);
- 3) zwiększenia wartości środków zebranych w ramach gazowego odpisu na Fundusz przekazywanych do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 o 12 000 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 12 000 000,0 tys. zł).

W części B planu:

- 4) zmniejszenia stanu środków pieniężnych na początku roku o kwotę 758 752,0 tys. zł (plan po zmianie – 241 248,0 tys. zł);
- 5) zwiększenia wartości przychodów z tytułu odsetek o kwotę 1 200,0 tys. zł (plan po zmianie – 1 200,0 tys. zł);
- 6) zwiększenia wartości przychodów z wpływów z tytułu odpisu elektrycznego o 19 100 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 19 100 000,0 tys. zł);
- 7) zwiększenia wartości przychodów z wpływów z tytułu odpisu gazowego o 12 000 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 12 000 000,0 tys. zł);
- 8) zmniejszenia kosztów własnych z tytułu wypłaty rekompensat na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu o 181 552,0 tys. zł (plan po zmianie – 818 448,0 tys. zł);
- 9) zwiększenia wartości kosztów własnych z tytułu wypłat środków z odpisu elektrycznego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 18 524 000 tys. zł (plan po zmianie – 18 524 000,0 tys. zł);
- 10) zwiększenia wartości kosztów własnych z tytułu wypłat środków z odpisu gazowego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 12 000 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 12 000 000,0 tys. zł);

W części C planu:

- 11) zwiększenia wartości dochodów w pozycji: pozostałe wpływy – wpływy z tytułu pozostałych odsetek o 1200,0 tys. zł (plan po zmianie – 1200,0 tys. zł);
- 12) zwiększenia wartości dochodów w pozycji: pozostałe wpływy – wpływy z tytułu odpisu elektrycznego o 19 100 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 19 100 000,0 tys. zł);
- 13) zwiększenia wartości dochodów w pozycji: pozostałe wpływy – wpływy z tytułu odpisu gazowego o 12 000 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 12 000 000,0 tys. zł);
- 14) zmniejszenia wartości pozostałych wydatków – wypłat z tytułu rekompensat na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu o kwotę 181 552,0 tys. zł (plan po zmianie – 818 448,0 tys. zł);
- 15) zwiększenia wartości pozostałych wydatków – wypłat środków z odpisu elektrycznego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 18 254 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 18 524 000,0 tys. zł);
- 16) zwiększenia wartości pozostałych wydatków – wypłat środków z odpisu gazowego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 12 000 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 12 000 000,0 tys. zł).

Wprowadzone zmiany planu Funduszu, dokonane pierwszą jego zmianą w dniu 6 marca 2023 r. były uzasadnione zmianą zakresu zadań Funduszu, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej

oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 r. oraz 2024 r. (wpływy z odpisu elektrycznego i ich przekazywanie do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19); zmianą zakresu zadań Funduszu w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (wpływy z odpisu gazowego i ich przekazywanie do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19), koniecznością dochowania terminów wypłat dla beneficjentów obu ww. ustaw; potrzebą aktualizacji kwot wpływów z tytułu odsetek od środków przekazywanych w czasowe zarządzanie na rachunek Ministra Finansów w ramach konsolidacji finansów publicznych.

Zmiana uzyskała zgodę Ministra Finansów¹⁵⁴ oraz została pozytywnie zaopiniowana przez Komisję Finansów Publicznych¹⁵⁵.

Druga zmiana planu Funduszu dotyczyła:

W części A planu:

- 1) zwiększenia kwot na wypłaty rekompensat na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu o kwotę 61 552,0 tys. zł (plan po zmianie – 880 000,0 tys. zł);
- 2) zmniejszenia wartości środków zebranych w ramach odpisu przekazywanych na Fundusz do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 o 4 138 660,0 tys. zł (plan po zmianie – 14 385 340,0 tys. zł);
- 3) zwiększenia wartości przekazywanych środków zebranych w ramach składki solidarnościowej na Fundusz przekazywanych do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 o 1 615 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 1 615 000,0 tys. zł);
- 4) zmniejszenia wartości środków zebranych w ramach gazowego odpisu na Fundusz przekazywanych do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 o 11 790 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 210 000,0 tys. zł).

W części B planu:

- 5) zmniejszenia stanu środków pieniężnych na początku roku o kwotę 46,0 tys. zł (plan po zmianie – 241 202,0 tys. zł);
- 6) zwiększenia wartości należności na początek roku o kwotę 46,0 tys. zł (plan po zmianie – 46,0 tys. zł);
- 7) zwiększenia wartości przychodów z tytułu odsetek o kwotę 34 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 35 200,0 tys. zł);
- 8) zwiększenia wartości przychodów z tytułu środków pochodzących ze zwrotów nienależnie pobranej pomocy o kwotę 615 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 615 000,0 tys. zł);
- 9) zmniejszenia wartości przychodów z wpływów z tytułu odpisu elektrycznego o 4 700 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 14 400 000,0 tys. zł);
- 10) zmniejszenia wartości przychodów z wpływów z tytułu odpisu gazowego o 11 790 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 210 000,0 tys. zł);
- 11) zwiększenia wartości wpływów z tytułu składki solidarnościowej o 1 610 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 1 610 000,0 tys. zł);
- 12) zwiększenia kosztów własnych z tytułu wypłaty rekompensat na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu o 61 552,0 tys. zł (plan po zmianie – 880 000,0 tys. zł);

¹⁵⁴ Pismo nr FG4.4142.13.2023 z dnia 27 lutego 2023 r.

¹⁵⁵ Opinia nr 256 uchwalona na posiedzeniu w dniu 1 marca 2023 r.

- 13) zmniejszenia wartości kosztów własnych z tytułu wypłat środków z odpisu elektrycznego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 4 138 660,0 tys. zł (plan po zmianie – 14 385 340,0 tys. zł);
- 14) zmniejszenia wartości kosztów własnych z tytułu wypłat środków z odpisu gazowego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 11 790 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 210 000,0 tys. zł);
- 15) zwiększenia wartości kosztów własnych z tytułu wypłat środków ze składki solidarnościowej na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 1 615 000,0 tys. zł (plan po zmianach – 1 615 000 tys. zł);
- 16) zwiększenia stanu funduszu na koniec roku w pozycji środki pieniężne o kwotę 21 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 21 108,0 tys. zł).

W części C planu:

- 17) zwiększenia wartości dochodów w pozycji: pozostałe wpływy – wpływy z tytułu pozostałych odsetek o 34 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 35 200,0 tys. zł);
- 18) zwiększenia wartości dochodów w pozycji: pozostałe wpływy – środki z tytułu zwrotów nienależnie pobranej pomocy o 615 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 615 000,0 tys. zł);
- 19) zmniejszenia wartości dochodów w pozycji: pozostałe wpływy – wpływy z tytułu odpisu elektrycznego o 4 700 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 14 400 000 tys. zł);
- 20) zmniejszenia wartości dochodów w pozycji: pozostałe wpływy – wpływy z tytułu odpisu gazowego o 11 790 000 tys. zł (plan po zmianie – 210 000 tys. zł);
- 21) zwiększenia wartości dochodów w pozycji: pozostałe wpływy – wpływy z tytułu składki solidarnościowej o 1 610 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 1 610 000,0 tys. zł);
- 22) zwiększenia wartości pozostałych wydatków – wypłat z tytułu rekompensat na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu o kwotę 61 552,0 tys. zł (plan po zmianie – 880 000,0 tys. zł);
- 23) zmniejszenia wartości pozostałych wydatków – wypłat środków z odpisu elektrycznego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 4 138 660 tys. zł (plan po zmianie – 14 385 340,0 tys. zł);
- 24) zmniejszenia wartości pozostałych wydatków – wypłat środków z odpisu gazowego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 11 790 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 210 000,0 tys. zł);
- 25) zwiększenia wartości pozostałych wydatków – wypłat środków ze składki solidarnościowej na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 o 1 615 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 1 615 000,0 tys. zł).

W części E planu:

- 26) zwiększenia wartości wolnych środków finansowych przekazanych w zarządzenie lub depozyt u Ministra Finansów – overnight – o 21 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 21 108,0 tys. zł).

Ogółem kwoty przewidziane w planie na zadania wynikające z ustaw tworzących fundusz zostały zwiększone o kwotę 14 252 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 17 090 340,0 tys. zł); stan funduszu na początek roku pozostał niezmienny (plan po zmianie – 241 248,0 tys. zł); przychody zmniejszono o 14 231 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 16 870 200,0 tys. zł); koszty spadły o 14 252 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 17 090 340,0 tys. zł); stan funduszu na koniec roku wzrósł o 21 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 21 108,0 tys. zł); dochody zmniejszono o 14 231 000,0 tys. zł (plan po zmianie – 16 870 000,0 tys. zł); wydatki spadły o 14 252 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 17 090 340,0 tys. zł); wolne środki finansowe przekazane w zarządzenie

lub depozyt u Ministra Finansów zostały zwiększone o 21 108,0 tys. zł (plan po zmianie – 21 108,0 tys. zł).

Druga zmiana planu finansowego Funduszu dokonana w dniu 28 grudnia 2023 r. była uzasadniona zmianą zakresu zadań Funduszu w związku z wejściem w życie art. 29 a-m ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku (wpływy z tytułu składki solidarnościowej i ich przekazywanie do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 o kwotę 1 615 000,0 tys. zł); potrzebą aktualizacji kwot wpływów z tytułu odsetek; potrzebą aktualizacji wpływów z tytułu zwrotów środków dokonanych z wniosków rozliczeniowych, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu i art. 62g ust. 1 lub art. 62h ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne oraz zwrotów na FWRC dokonanych w wyniku wydanych decyzji administracyjnych; zmianą kwoty wypłat z tytułu rekompensat lub zaliczek, o których mowa w art. 62g ust. 1 lub art. 62h ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne oraz w art. 8, art. 11 i art. 12 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu; zmianą kwoty wpływów (i wypłaty) z tytułu odpisu na Fundusz; zmianą kwoty wpływów (i wypłaty) z tytułu gazowego odpisu na Fundusz.

Zmiana uzyskała zgodę Ministra Finansów¹⁵⁶ oraz została pozytywnie zaopiniowana przez Komisję Finansów Publicznych¹⁵⁷.

(akta kontroli str.:1294-1307 – pliki: 004-024)

Wykonanie przychodów FWRC

Zgodnie z danymi wynikającymi ze sprawozdań Rb-40 i Rb-33 na koniec 2023 r. wykonanie planu w części przychodów wyniosło 17 440 526,8 tys. zł (103,4% planu po zmianach, 183,9% wykonania planu przychodów w 2022 r.).

Głównymi źródłami przychodów Funduszu w 2023 r. były:

- 1) wpływy z tytułu odpisu elektrycznego – 14 352 193,1 tys. zł (82,3% wszystkich przychodów w 2023 r. i 53,3% łącznych przychodów za 2022 r. i 2023 r.);
- 2) wpływy z tytułu składki solidarnościowej – 1 609 622,0 tys. zł (9,2% wszystkich przychodów w 2023 r. i 6,0% łącznych przychodów za 2022 r. i 2023 r.);
- 3) wpływy ze zwrotów nienależnie pobranej pomocy – 1 247 698,6 tys. zł (7,2% wszystkich przychodów w 2023 r. i 4,6% łącznych przychodów za 2022 r. i 2023 r.);
- 4) wpływy z tytułu odpisu elektrycznego – 187 076,0 tys. zł (1,1% wszystkich przychodów w 2023 r. i 0,7% łącznych przychodów za 2022 r. i 2023 r.);
- 5) pozostałe odsetki – 43 937,1 tys. zł (0,3% wszystkich przychodów w 2023 r. i 0,2% łącznych przychodów za 2022 r. i 2023 r.).

W 2023 r. zanotowano spadek przychodów z tytułu pozostałych odsetek (w 2023 r. wyniosły one 43 937,1 tys. zł) w porównaniu do wykonania w 2022 r. (o 13 137,6 tys. zł, 77,0% wykonania planu na 2022 r.). Zrealizowane przychody z tego tytułu w 2023 r. stanowią 124,8% planu przychodów na 2023 r.

Dyrektor Departamentu Elektroenergetyki i Gazu wyjaśniła¹⁵⁸, że odsetki stanowiące przychody Funduszu powstają w ok. 90% z tytułu przekazywanych środków

¹⁵⁶ Pismo nr FG4.4142.74.2023 z dnia 22 grudnia 2023 r.

¹⁵⁷ Opinia nr 11 uchwalona na posiedzeniu w dniu 28 grudnia 2023 r.

¹⁵⁸ Pismo nr DELG-B.081.1.2024.NS IK: 3101801 z dnia 28 marca 2024 r.

w czasowe zarządzanie Ministra Finansów w ramach konsolidacji finansów publicznych oraz w pozostałej części z wpłat odsetek od kontrahentów. Z uwagi na wpłaty do FWRC w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. kwot odpisów na Fundusz, gazowego odpisu na Fundusz, składki solidarnościowej oraz zwrotów nienależnie pobranej pomocy, wysoki poziom stóp procentowych od środków przekazywanych w czasowe zarządzanie Ministra Finansów oraz dłuższego niż prognozowano pozostawiania środków na rachunku Funduszu (głównie środków pochodzących ze składki solidarnościowej) spowodował, że wpływy z tytułu odsetek były większe niż planowane.

W okresie od 2020 r. do 2023 r. przychody Funduszu rosły systematycznie i skokowo, największy procentowy i kwotowy wzrost wartości przychodów nastąpił w 2022 r. w stosunku do 2021 r. (5604,6%, przyrost o kwotę 9 312 259,4 tys. zł).

FWRC nie osiągał w 2023 r. przychodów z tytułu dotacji budżetowych.

Różnica pomiędzy przychodami Funduszu otrzymanymi a kosztami poniesionymi w 2023 r. przez FWRC wyniosła 486 974,5 tys. zł. Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami wyniosła 516 895,5 tys. zł. Wartość środków pieniężnych na koniec 2023 r. (758 273,5 tys. zł) stanowiła ok. 4,5% kosztów Funduszu w 2023 r.

Dyrektor Departamentu Elektroenergetyki i Gazu wyjaśniła¹⁵⁹, że zadania FWRC są ujmowane, zgodnie z zasadą roczności, tylko na dany rok i realizowane w danym roku. Środki, które wpłynęły do Funduszu w 2023 r. i nie zostały wydatkowane na zadania przewidziane do sfinansowania w 2023 r., stanowią stan środków FWRC na początek 2024 r. i będą wykorzystywane zgodnie z planem finansowym na ten rok na realizację zadań przewidzianych w tym planie.

Należności na koniec 2023 r. wyniosły 27 047,9 tys. zł i były znacząco wyższe od należności na koniec 2022 r. (46,4 tys. zł).

Dyrektor Departamentu Elektroenergetyki i Gazu wyjaśniła¹⁶⁰, że niektóre podmioty złożyły sprawozdania z tytułu odpisu na Fundusz, a nie dokonały wpłat, co skutkowało wzrostem należności Funduszu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dochodzenie należności z tytułu odpisu możliwe jest wyłącznie w wyniku przeprowadzonej kontroli przez Prezesa URE i na podstawie decyzji Prezesa URE, o której mowa w art. 28 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 27 października 2022 r. *o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku*. Niemniej jednak ZRSA nie czekając na wszczęcie kontroli przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki¹⁶¹, działając w imieniu Dysponenta Funduszu, jako zarządzający Funduszem, wzywa te podmioty do wpłat w pełnej wysokości wraz z odsetkami. Natomiast w przypadku braku wpłaty na rachunek FWRC po wezwaniu ZRSA podmioty te zgłaszane są do kontroli Prezesowi URE.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w Funduszu nie wystąpiły należności przedawnione. W 2023 r. w Funduszu nie wystąpiły także przypadki należności umorzonych, odroczonech lub rozłożonych na raty.

(akta kontroli str.: 1147-1149, 1158-1160, 1217-1224, 1226-1256, 1294-1307 – pliki: 054-057, 077-078, 083-085, 089, 103-104, 147-152, 174)

¹⁵⁹ Pismo nr DELG-B.081.1.2024.NS IK: 3101801 z dnia 28 marca 2024 r.

¹⁶⁰ Pismo nr DELG-B.082.1.2024.NS IK: 3083971 z dnia 20 marca 2024 r.

¹⁶¹ Dalej: URE.

Wykonanie kosztów Funduszu

Łączna wartość kosztów poniesionych przez Fundusz w 2023 r. wyniosła 16 953 552,4 tys. zł i była prawie dwukrotnie wyższa (183,2%) niż wartość kosztów poniesionych w 2022 r. oraz stanowiła 99,2% kosztów zaplanowanych w planie finansowym (po zmianach).

Z ewidencji finansowo-księgowej kosztów państwowego funduszu celowego oraz sprawozdań Rb-33, Rb-40 wynika, że w 2023 r. poniesiono następujące kategorie kosztów:

- 1) wypłata środków z odpisu elektrycznego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 – 14 296 545,7 tys. zł (84,3% wszystkich kosztów poniesionych w 2023 r.);
- 2) wypłata środków ze składki solidarnościowej na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 – 1 615 000,0 tys. zł (9,5% wszystkich kosztów poniesionych w 2023 r.);
- 3) wypłaty rekompensat na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu – 854 585,4 tys. zł (5,0% wszystkich kosztów poniesionych w 2023 r.);
- 4) wypłata środków z odpisu gazowego na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 – 187 421,3 tys. zł (1,1% wszystkich kosztów poniesionych w 2023 r.).

Wszystkie powyższe kategorie kosztów stanowiły koszty własne FWRC i jednocześnie koszty realizacji zadań. Nie wykazano w Sprawozdaniach wydatków administracyjnych ani wydatków na działania promocyjno-reklamowe. Nie ponoszono też wydatków ze środków Unii Europejskiej. Koszty FWRC rosły sukcesywnie w okresie od 2021 r. do 2023 r. – w 2022 r. koszty były wyższe o 9 047 579,2 tys. zł niż w 2021 r., zaś w 2023 r. koszty wzrosły o kolejne 8 499 165,8 tys. zł.

Wszystkie koszty wynikające ze Sprawozdania Rb-40 były zgodne z Zestawieniem obrotów i sald Funduszu. Wszystkie ponoszone koszty były przeznaczane na cele wynikające z ustaw.

Zgodnie z umową FWRC (§4 umowy) Zarządzający Funduszem dokonywał wypłat kwot wsparcia na podstawie wniosków. Przed wypłatą ZRSA przekazywał do Ministerstwa Zestawienia dyspozycji środkami Funduszu, o których mowa w §4 ust. 2 umowy FWRC, a przed wypłatą środków na rzecz Funduszu COVID – zestawienia przekazania środków z Funduszu do Funduszu COVID, o którym mowa w §5a ust. 1 lub §5b ust. 1 umowy FWRC. Ministerstwo nie posiadało dokumentów, na podstawie których Fundusz dokonywał wypłat.

Zestawienia dyspozycji środkami Funduszu, o których mowa w §4 ust. 2 umowy FWRC były akceptowane co do zasady w terminie wynikającym z §4 ust. 3 tej umowy, tj. w ciągu dwóch dni roboczych od ich otrzymania. W pięciu¹⁶² przypadkach nastąpiło niewielkie (jedno- lub dwudniowe) opóźnienie w akceptacji Zestawień, które, zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Departamentu Elektroenergetyki i Gazu¹⁶³, były spowodowane spiętrzeniem obowiązków służbowych osób upoważnionych do akceptacji dyspozycji w tamtym czasie. Dyrektor wskazała, że opóźnienia w tym zakresie nie miały negatywnych skutków finansowych po stronie dysponenta, a w odpowiedzi na zaistniałą sytuację oraz z myślą o zapobieganiu podobnym opóźnieniom w przyszłości, podjęto działania mające na celu zwiększenie liczby osób

¹⁶² Dotyczy to dyspozycji o numerach: 0001/2023/GAZ, 0002/2023/GAZ, 0004/2023/GAZ, 0005/2023/GAZ, 0008/2023/GAZ.

¹⁶³ Pismo nr DELG-B.081.2.2024.NS l.k: 3117279 z dnia 5 kwietnia 2024 r.

mających upoważnienia do podpisywania zestawień dyspozycji środkami Funduszu na wypadek ewentualnych nieobecności.

ZRSA dotrzymywał terminów przedkładania Zestawień przekazania środków z Funduszu do Funduszu COVID, o którym mowa w §5a ust. 2 umowy FWRC, tj. do 13. dnia roboczego każdego miesiąca następującego po miesiącu rozliczenia lub do 5. dnia roboczego od dokonania każdej wpłaty składki solidarnościowej. W tym przypadku nie stwierdzono opóźnień.

Zestawienia przekazania środków z Funduszu do Funduszu COVID, o których mowa w §5a ust. 1 umowy FWRC, były akceptowane co do zasady w terminie wynikającym z §5a ust. 3 tej umowy, tj. w ciągu trzech dni roboczych od ich otrzymania lub w ciągu dwóch dni roboczych w przypadku zestawień dotyczących wpłat składki solidarnościowej. Jedynie w przypadku jednej dyspozycji¹⁶⁴ termin został przekroczony o dwa dni. Dyrektor Departamentu Elektroenergetyki i Gazu wyjaśniła¹⁶⁵, że w celu zapobieżenia opóźnieniom w przyszłości, podjęto działania mające na celu zwiększenie liczby osób mających upoważnienia do podpisywania zestawień dyspozycji środkami Funduszu.

Dyrektor Departamentu Budżetu wyjaśnił¹⁶⁶, że zgodnie z art. 11 ustawy FWRC zarządzanie Funduszem powierzone zostało ZRSA, a szczegółowe zasady współpracy określa umowa FWRC. Zgodnie z jej treścią (§10) Zarządca prowadzi księgi rachunkowe w taki sposób, aby umożliwić MKiŚ ujmowanie zdarzeń dotyczących Funduszu w księgach rachunkowych i sprawozdaniach budżetowych i finansowych Ministra. Szczegółowa dokumentacja dotycząca wypłat środków na rzecz poszczególnych przedsiębiorców znajdowała się u Zarządcy. W wyniku badania próby kosztów, na podstawie dokumentacji będącej w posiadaniu Ministerstwa, o wartości 16 947 532,4 tys. zł¹⁶⁷ dobranej celowo, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Mimo zapewnienia sobie w umowie FWRC możliwości prowadzenia kontroli i audytów u Zarządzającego Funduszem (§6 umowy FWRC) w okresie od utworzenia Funduszu do końca 2023 r. Ministerstwo nie prowadziło żadnych czynności kontrolnych ani audytowych w ZRSA. Może to świadczyć o niedostatecznym nadzorze ze strony Ministra oraz stanowić ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w działalności Funduszu. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor Generalnej MKiŚ¹⁶⁸ nad Zarządzającym Funduszem sprawowany był bieżący nadzór w postaci comiesięcznych kontroli przekazywanych przez niego dokumentów (zgodnie z §10 umowy FWRC), w szczególności sprawozdań budżetowych, dokumentów dotyczących operacji finansowych oraz informacji z wykonania planu Funduszu. Weryfikacja odbywała się w oparciu o zestawienia obrotów i sald przekazywane przez ZRSA oraz informacje o stanie środków na rachunkach bankowych FWRC. W przypadku zidentyfikowania błędów, Zarządca na wniosek Departamentu Budżetu Ministerstwa, dokonywał korekty sprawozdań lub zapisów księgowych.

Ponadto Dyrektor Generalna MKiŚ wyjaśniła¹⁶⁹, że działalność kontrolna MKiŚ prowadzona była zgodnie z ustawą o kontroli w administracji rządowej¹⁷⁰ oraz Standardami kontroli w administracji rządowej (Standardy kontroli w administracji rządowej z 31 sierpnia 2017 r.). Działalność ta ma co do zasady charakter planowy.

¹⁶⁴ Dyspozycja nr 4/2023/ODPISPRĄD.

¹⁶⁵ Pismo nr DELG-B.081.2.2024.NS lk: 3117279 z dnia 5 kwietnia 2024 r.

¹⁶⁶ Pismo nr DB-ZD-GKR.081.21.2024.RG 3101827.12084943.9722654 z dnia 22 marca 2024 r.

¹⁶⁷ Próba zawierała m.in. koszty poniesione na rzecz Funduszu COVID-19 o wartości 16 098 966,9 tys. zł.

¹⁶⁸ Pismo nr BKA-RI.081.1.2024.MB 3038145.11810402.9519466 z dnia 18 lutego 2024 r.

¹⁶⁹ Pismo nr 3112952.12137905.9772235 z dnia 2 kwietnia 2024 r.

¹⁷⁰ Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej – Dz.U. z 2020 r. poz. 224.

Plan kontroli uwzględniał oczekiwania i potrzeby informacyjne zarządzających kontrole oraz był opracowywany w oparciu o analizę ryzyka, z uwzględnieniem m.in. sygnałów o nieprawidłowościach. Współpraca w zakresie merytorycznym z ZRSA przebiegała bez uwag, a jakość przekazywanych dokumentów nie budziła zastrzeżeń. Z tego względu nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia kontroli w tej jednostce ani w ramach kontroli planowych, ani doraźnych. Audyty realizowane były zgodnie z art. 283 ust. 1-4 upf na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego, który powstawał na podstawie analizy ryzyka. Przeprowadzając analizę ryzyka, kierownik komórki audytu wewnętrznego brał pod uwagę w szczególności zadania wynikające z planu działalności, a także wytyczne ministra kierującego działem, komitetu audytu oraz szczegółowe wytyczne Ministra Finansów w zakresie kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych. W Planach audytu wewnętrznego na 2023 r. i 2024 r. obszar działania Funduszu nie został uwzględniony, ponieważ z przeprowadzonej analizy ryzyka nie wynikała taka potrzeba. Jeżeli z analizy ryzyka lub innych okoliczności wyniknie taka potrzeba, zostaną podjęte działania kontrolne lub audytowe względem umowy FWRC. Dyrektor Generalna wyjaśniła, że działalność kontrolna, jak i audytowa, uwzględniała racjonalne gospodarowanie zasobami, a ze względu na zakres działalności MKiŚ nie była możliwa realizacja kontroli lub audytu każdej zawartej przez Ministerstwo umowy. W przyjętym systemie nadzoru nad realizacją umów ich weryfikacja prowadzona była przez poszczególne komórki Ministerstwa zarówno pod względem merytorycznym, jak i finansowym. Zadania Ministra jako dysponenta FWRC wykonywał Departament Elektroenergetyki i Gazu, poprzez realizację zadań merytorycznych takie jak np. zatwierdzanie dyspozycji wypłaty rekompensat, zatwierdzanie dyspozycji przekazywania odpisów i składek, zgłaszanie zapotrzebowania na środki finansowe, zatwierdzanie planów finansowych i sprawozdań. Ponadto Departament ten utrzymywał stałą korespondencję z ZRSA oraz organizował spotkania w celu zapewnienia skutecznej komunikacji i monitorowania postępu prac. W sytuacji, gdy konieczne było wprowadzenie zmian lub doskonalenie procesów, podejmował odpowiednie kroki, włączając w to formułowanie zaleceń oraz aktywny udział w ich realizacji. W przypadku identyfikacji potrzeby wprowadzenia dodatkowych regulacji lub zmian, procedura ta regulowana była w postaci umów i aneksów do nich. Zarządca, jako podmiot Zarządzający Funduszem, na bieżąco przekazywał do Ministerstwa informacje o wypłaconych środkach, rozliczeniach i sprawozdaniach, dotyczących zrealizowanych wypłat ze środków FWRC. Wspomniane dokumenty, jak i stała wymiana informacji, umożliwiały Departamentowi uzyskanie wiedzy, w jakiej wysokości i na jaki konkretny cel zostały wydatkowane środki, oraz w jaki sposób ZRSA realizował powierzone zadania.

Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Elektroenergetyki i Gazu¹⁷¹ znaczący wzrost liczby i kwot transakcji w FWRC wynikał z rozpoczęcia działania w 2023 r. mechanizmów określonych ustawą z dnia 27 października 2022 r. *o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz 2024 roku*, a także ustawą z dnia 15 grudnia 2022 r. *o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu*. Obowiązek przekazywania odpisu elektrycznego na Fundusz wykonuje się w odniesieniu do okresu od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2023 r., natomiast obowiązek przekazywania gazowego odpisu na Fundusz wykonuje się w odniesieniu do okresu od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2023 r.

---

¹⁷¹ Pismo nr DELG-B.082.1.2024.NS Ik: 3083971 z dnia 15 marca 2024 r.

Składka solidarnościowa została wprowadzona ustawą z dnia 16 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej oraz niektórych innych ustaw¹⁷².

Zatem zarówno dochody z tytułu odpisów: gazowego, elektrycznego oraz składki solidarnościowej, jak i koszty ponoszone na rzecz Funduszu Covid-19 z tych tytułów nie mogły pojawić się w latach wcześniejszych.

Stan środków pieniężnych na 31 grudnia 2023 r. wynosił 758 273,5 tys. zł i w takiej wysokości zostały przekazane w zarządzanie overnight. Z tego tytułu w 2023 r. Fundusz uzyskał 39 769,9 tys. zł. Średnia wartość środków przekazywanych w zarządzanie overnight w 2023 r. wyniosła 445 979,1 tys. zł. W 2023 r. nie przekazywano środków w zarządzanie terminowe. Ze środków Funduszu nie finansowano zakupu obligacji. Środki lokowano z zachowaniem przepisów art. 48 ust. 1 i art. 78d ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

W ZRSA obowiązywała procedura określająca zasady lokowania wolnych środków Funduszu poprzez ich przekazywanie do MF, która była zgodna z zasadami zarządzania wolnymi środkami pieniężnymi opisanymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Departamentu Budżetu¹⁷³ przez cały 2023 r. stawka depozytu dla terminu overnight była wyższa niż dla dłuższych okresów. Było to cyklicznie sprawdzane i potwierdzone przez Zarządcę. W związku z tym, w celu maksymalizacji dochodów FWRC z tytułu odsetek od wolnych środków Funduszu przekazywanych w zarządzanie MF, wolne środki Funduszu przekazywane były w zarządzanie MF tylko na okresy overnight. Zgodnie z informacją na stronie internetowej Banku Gospodarstwa Krajowego¹⁷⁴ depozyty overnight były oprocentowane w wysokości stopy depozytowej NBP¹⁷⁵. Depozyty terminowe były oprocentowane zgodnie z algorytmem opartym o stawki rynkowe WIBID¹⁷⁶. Oprocentowanie depozytów terminowych/środków przekazanych w zarządzanie terminowe było dostępne w serwisie bankowości elektronicznej bgk24. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnej MKiŚ¹⁷⁷ w wybranej celowo próbie lokat overnight¹⁷⁸ oprocentowanie było wyższe niż dla lokat siedmio- i trzydziestodniowych¹⁷⁹. Dyrektora Generalna wyjaśniła, że stawka oprocentowania była cyklicznie sprawdzana przez Zarządcę w systemie bankowości elektronicznej BGK, który prowadził rachunek Funduszu. Wysokość oprocentowania nie była uzależniona od kwoty podlegającej lokowaniu, porównywano tylko wysokość stawek

¹⁷² Dz.U. z 2023 r. poz. 1785.

¹⁷³ Pismo nr DB-ZD-GKR.081.24.2024.RG 3119678.12178329.9789819 z dnia 4 kwietnia 2024 r.

¹⁷⁴ Rachunek bankowy podlegający konsolidacji finansów publicznych - BGK - <https://www.bgk.pl/institucje-publiczne/obsługa-bieżąca/rachunki-bankowe/rachunek-bankowy-podlegający-konsolidacji-finansow-publicznych/>.

¹⁷⁵ Archiwum podstawowych stóp procentowych NBP od 1998 - <https://nbp.pl/podstawowe-stopy-procentowe-archiwum/>.

¹⁷⁶ Zgodnie z § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie (Dz.U. poz. 1864).

¹⁷⁷ Pismo z dnia 15 kwietnia 2024 r., znak BKA-RI.081.13.2024.MB 3144200.12243334.9848834.

¹⁷⁸ Najwyższe wartości przekazane na lokaty overnight na koniec miesiąca na dzień: 31 stycznia 2023 r., 28 lutego 2023 r., 30 listopada 2023 r. oraz 31 grudnia 2023 r.

¹⁷⁹ Oprocentowanie wynosiło 6,25% w dniach 31 stycznia 2023 r. i 28 lutego 2023 r. oraz 5,25% w dniach 30 listopada 2023 r. i 31 grudnia 2023 r. (dla lokat overnight) wobec 5,96% w dniu 31 stycznia 2023 r., 5,98% w dniu 28 lutego 2023 r. oraz 5,08% w dniach: 30 listopada 2023 r. i 31 grudnia 2023 r. (dla lokat siedmiodniowych) oraz 6,02% w dniu 31 stycznia 2023 r., 6,03% w dniu 28 lutego 2023 r., 5,06% w dniu 30 listopada 2023 r. i 5,08% w dniu 31 grudnia 2023 r. (dla lokat trzydziestodniowych).

oprocentowania dla lokat overnight i lokat terminowych. Ponadto Dyrektor Generalna wskazała, że proces przekazywania środków w zarządzanie terminowe do Ministra Finansów był złożony, a depozyt zakładany był w ciągu dwóch dni roboczych po zleceniu takiej transakcji. Oznaczało to, że dokładna stawka oprocentowania na dzień faktycznego przekazania środków nie była znana w dniu podejmowania decyzji o takim przekazaniu. Ani MKiŚ, ani wcześniej Ministerstwo Energii lub Ministerstwo Aktywów Państwowych, nie przekazywały wytycznych ani wskazówek co do sposobu inwestowania wolnych środków Funduszu. Zarządca, jako podmiot ustawowo wskazany jako zarządzający FWRC, posiadał pełną wiedzę na temat bieżących i przyszłych płatności, co pozwalało mu właściwie ocenić konieczną do utrzymania płynności finansową FWRC. Ponadto, na bieżąco dokonywał analizy rentowności dostępnych metod lokowania. Przy ustalaniu sposobu inwestowania wolnych środków Funduszu kierował się zasadą jak najlepszego wykonywania powierzonych mu zadań, przy jednoczesnym uzyskiwaniu optymalnej stopy rentowności wolnych środków pozostałych na rachunku Funduszu.

Wartość zobowiązań na koniec 2023 r. wyniosła 57 098,9 tys. zł, z czego kwota 56 918,8 tys. zł wynikała ze złożonych korekt sprawozdań z odpisu elektrycznego (zawyżone kwoty przekazane z tytułu odpisu elektrycznego, o które kontrahenci pomniejszą odpis w miesiącu następującym po miesiącu, w którym zostały złożone korekty sprawozdań). W 2023 r. nie było zobowiązań wymagalnych.

W 2023 r. dysponent nie otrzymał od Prezesa Rady Ministrów wiążącego polecenia wpłaty środków pieniężnych na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 ani na Fundusz Pomocy.

(akta kontroli str.: 1188-1210, 1162-1163, 1171-1176, 1178-1180, 1274, 1308-1310, 1294-1307 – pliki: 038-039, 066-067, 069-070, 077-087, 102-104, 147-153, 176, 181-187, 193-195, 203-204)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba kontroli ocenia pozytywnie realizację planu finansowego Funduszu Wypłaty Różnicy Ceny. Jednocześnie NIK wskazuje na potencjalne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w związku z brakiem kontroli lub audytu prowadzonych przez Ministra przez okres od momentu powołania FWRC do dnia zakończenia kontroli, tj. przez okres ponad czterech lat.

OBSZAR

V. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujący wniosek:

1. Zapewnienie finansowania wszystkich składników wynagrodzeń pracowników Ministerstwa ze środków finansowych części budżetowej, do której pracownicy ci są przypisani.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁸⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Poniższy zapis stosowany w przypadku sformułowania uwag i wniosków pokontrolnych w wystąpieniu:

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 22 kwiecień 2024 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Michał Jędrzejczyk

/-/

¹⁸⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłoszenie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.